

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΛΔ'

ΙΩΑΝ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ — ΤΗΛ. 72.18.308

15 ΜΑΪΟΥ 1985

ΑΡΙΘ. 10

— ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ —

Προσφορά τῆς Ἐκκλησίας στήν Αἰθιοπία. — Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ὁ ἑορτασμός τῆς Ἀναλήψεως καί τῆς Πεντηκοστῆς στά Ἱεροσόλυμα κατά τὸ «Ὀδοιπορικόν» τῆς Αἰθερίας. — Μητροπ. Πατρῶν Νικοδήμου, Θεομητορικόν Ἑορτολόγιον. — Ἰωάννου Φουντούλη, Ἀπαντήσεις σέ λειτουργικές, κανονικές καί ἄλλες ἀπορίες. — Δημόσθενη Σαθράμη, Ὁ Διάλογος τοῦ Οἴκουμ. Πατριαρχείου καί τῆς Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας τῆς Γερμανίας. — Ἀλεξ. Μ. Σταυροπούλου, Συζητώντας γιά τὸ γάμο. — Ἰ. Μ. Χατζηφώτη, Πατριαρχική χοροστασία στὸν πάνσεπτο Ναὸ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. — Πρεσβ. Νικολάου Σκιαδάρεση, Γενική θεώρηση τῆς ποιμαντικῆς διακονίας τῆς Ἐκκλησίας στὸ σύγχρονο κόσμον. — Δημ. Φερούση, Ραδιοφωνικός Σταθμός τῆς Ἐκκλησίας. — Ἐπίκαιρα. — Πρεσβ. Ἀντωνίου Ἀλεξιοπούλου, Νέες «αἱρέσεις» στήν Εὐρωβουλή. — Εὐαγγέλου Π. Λέκκου, Εἰδήσεις πού ἐνδιαφέρουν τοὺς ἐφημερίους. — Νέοι συνταξιῶχοι τοῦ TAKE.

● ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Ἀθῆναι, Ἰακίου 1 — Τηλ. 72.10.734 ● Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Ἰωάννης Μιχαήλ, Ἀναστασάκη 3-157 72 Ἀθῆναι, Τηλ. 77.87.978.

ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΙΘΙΟΠΙΑ

Τὴν Πέμπτη, 25 Ἀπριλίου, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, ἐπέδωσε ἐπιταγή 15.000.000 δραχ. σὴν πρόεδρο τῆς Γιούνισεφ, καθηγήτρια τῆς Παιδιατρικῆς κυρία Γεωργούλη, γιά τὰ παιδιὰ τῆς Αἰθιοπίας.

Πρόκειται γιά μιὰ ἀκόμα προσφορά τῆς Ἐκκλησίας, πὸν φανερώνει τὴν συμπαράστασή της γιά τὴ σωτηρία τῶν συνανθρώπων μας.

Παρόμοιες προτοβουλές σὲ ἐλλαδική, ἀλλὰ καὶ παγκόσμια κλίμακα βρῖσκουν δίκαιη καὶ ἀμέριστη τὴν ἐπιδοκιμασία ὁλοκλήρου τοῦ λαοῦ μας.

Στὴ φωτογραφία ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ὑπογράφει τὴν σχετικὴ ἐπιταγή.

Ο ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΛΗΨΕΩΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ ΣΤΑ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΑ ΚΑΤΑ ΤΟ «ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟΝ» ΤΗΣ ΑΙΘΕΡΙΑΣ

Τοῦ κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ
Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ἡ — κατὰ πᾶσαν πιθανότητα Ἴσπανή — μοναχὴ Aetheria, ἡ ὁποία εἶναι γνωστὴ καὶ ὡς Egeria, στὸ «Ὀδοιπορικόν» τῆς ἐπισκέψεώς της στοὺς Ἁγίους Τόπους (Peregrinatio ad loca sancta)¹, μᾶς δίδει σπουδαῖες πληροφορίες γιὰ τὴ λατρεία τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἱεροσολύμων κατὰ τὸ τέλος τοῦ 4^{ου} αἰῶνος². Ἔτσι, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, μᾶς πληροφορεῖ καὶ γιὰ τὸ πῶς ἡ μνήμη τοῦ γεγονότος τῆς Ἀναλήψεως συνδυαζόταν πρὸ πάντων μὲ τὴν ἑορτὴ τῆς Πεντηκοστῆς.

Ἄλλ' ὅμως, κατὰ τὴν Αἰθερία, δὲν παραλείπονταν εἰδικὴ λειτουργικὴ συναξίς καὶ κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς Ἀναλήψεως, ἔστω κι ἂν τὸ «Ὀδοιπορικόν» της δὲν μνημονεύει σαφῶς εἰδικὸ ἑορτολογικὸ περιεχόμενο, σχετιζόμενο πρὸς αὐτήν.

Εἰς τὸ «Ὀδοιπορικόν» τοῦτο ἀναφέρεται ὅτι τὴν τεσσαρακοστὴ ἀπ' τὸ Πάσχα ἡμέρα, ἀπ' τὴν παραμονή, δηλαδὴ τὴν Τετάρτη, οἱ πιστοὶ συνέρχονταν στὴ Βηθλεέμ, γιὰ νὰ τελέσουν ἀγρυπνία στὸν ναό, στὸν ὁποῖο βρίσκεται τὸ σπήλαιο, ὅπου γεννήθηκε ὁ Κύριος (ubi natus est Dominus). Τὴν ἐπομένη (Πέμπτη), κατὰ τὴ Θεία Λειτουργία, οἱ πρεσβύτεροι καὶ ὁ ἐπίσκοπος κηρύττουν, προσαρμόζοντας τὴν ὁμιλία τους στὴν ἡμέρα καὶ στὸν τόπο (presbyteri et episcopus predicent, dicentes apte diei et loco)³.

Πρὸς ἐξήγησι τοῦ γεγονότος, ὅτι ἡ τεσσαρακοστὴ ἀπ' τὴν Ἀνάστασις ἡμέρα ἑορταζόταν στὴ Βηθλεέμ, διατυπώθηκαν πολλὲς ὑποθέσεις, ἐκ τῶν ὁποίων «πιθανώτερα παρουσιάζεται ἡ συσχετιζοῦσα τὰ δύο γεγονότα τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου, τὴν Γέννησιν δηλαδὴ καὶ τὴν Ἀνάληψιν Αὐτοῦ, τὴν κατὰ τὴν ἐνανθρώπησιν κάθοδον τοῦ Κυρίου ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ τὴν ἐκ τῆς γῆς ἔξοδον καὶ ἐπάνοδον αὐτοῦ εἰς τοὺς οὐρανοὺς. Ἐὰν εἰς τὴν Βηθλεέμ, λέγει ὁ Κύριλλος⁴, κατήλθεν ὁ Κύριος ἐκ τῶν οὐρανῶν, εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν ἐπάνεκτησεν αὐτούς»⁵.

1. Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Μαθήματα Λειτουργικῆς, Τεῦχος Α', ἐν Ἀθήναις 1935, σ. 231 ἐξ. Cheslyn Jones, Geoffrey Wainwright, Edward Yarnold, The Study of Liturgy, London 1978, σ. 64-65. J. Wilkinson, Egeria's Travels, London 1971.

2. Τὸ «Ὀδοιπορικόν» τῆς Αἰθερίας ἐγράφη πιθανῶς κατὰ τὰ ἔτη 381-384.

3. Αἰθερίας, «Ὀδοιπορικόν», κεφ. 41-42. L. Duchesne, Origines du culte chrétien³, Paris 1925, σ. 495.

4. Κυρίλλου, Κατηχήσεις XIV, § 23, Migne Ἐ.Π. 38,856.

5. Παν. Τρεμπέλα, Λειτουργικοὶ τύποι Αἰγύπτου καὶ Ἀνατολῆς, Ἀθῆναι, 1961, σ. 314-315.

Γιὰ τὸν συνδυασμὸ τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς Ἀναλήψεως καὶ τῆς Πεντηκοστῆς τὸ «Ὀδοιπορικόν» τῆς Αἰθερίας εἶναι πολὺ σαφέστερο. Συμφώνως πρὸς τὰ ἐξιστορούμενα ὑπ' αὐτῆς, ὁ ἑορτασμὸς τῆς Πεντηκοστῆς εἶναι μέγιστος κόπος γιὰ τὸν λαὸ (maximus labor est populo). Ἡ συναξίς γινόταν ἤδη κατὰ τὴν νύκτα, κατὰ τὴν ὁποία ὁ ἐπίσκοπος ἀνεγίνωσκε τὴν «πάντοτε κατὰ τὴν Κυριακὴ ἡμέρα» (semper dominica die) ἀναγινωσκομένη ἐωθινὴ ἀναστάσιμη εὐαγγελικὴ περικοπή. «Ἄμα τῇ πρωΐᾳ» (cum mane) πορεύεται ὁ λαὸς μὲ πομπὴ στὴν πεντάκλιτη βασιλική, ποὺ ὀνομαζόταν «μείζων ἐκκλησία» (eclesia major) ἢ «μαρτύριον», διότι αὐτὴ βρισκόταν στὸν Γολγοθᾶ. Μετὰ τὸ τέλος τῆς Θείας Λειτουργίας, κατὰ τὴν ὁποία κήρυτταν οἱ πρεσβύτεροι καὶ ὁ ἐπίσκοπος, ὅλοι συνώδευαν μὲ ὕμνους τὸν ἐπίσκοπο στὴ Σιών, ὅπου βρισκόταν ὁ ναὸς τῶν ἁγ. Ἀποστόλων, ποὺ εἶχε ἀνεγερθῆ ἐπὶ τοῦ τόπου, ὅπου, κατὰ τὴν παράδοσι, οἱ Ἀπόστολοι ἀνεμειναν τὴν ἐπιφοίτησι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Στὴ Σιών οἱ ἑορτάζοντες πιστοὶ ἔφθαναν τὴν τρίτῃ ὥρα τῆς πρωΐας, κατὰ τὴν ὁποία ὦρα ἐγένετο ἡ κάθοδος τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ὅπως ἀναφέρεται στὴν περικοπὴ τῶν Πράξεων, ἡ ὁποία ἀναγινώσκεται στὴ συνέχεια. Τελεῖται ἐκ νέου ἡ Θεία Εὐχαριστία.

Μετὰ τὴν ἀπόλυσι δὲν ὑπῆρχε πολὺς χρόνος πρὸς λῆψι φαγητοῦ καὶ πρὸς ἀνάπαυσι, διότι ὁ ἀρχιδιάκονος καλοῦσε τοὺς πιστοὺς νὰ βρῖσκωνται μετὰ τὴν ἔκτη ὥρα ἐπάνω στὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν ἐπὶ τοῦ τόπου, κατὰ τὸν ὁποῖο, συμφώνως πρὸς τὴν παράδοσι, ὁ Κύριος ἀνελήφθη στοὺς οὐρανοὺς. Ἐκεῖ ἀφ' ἑνός, ἐνῶ κἀθῆνται ὅλοι, ψάλλοντα ὕμνοι καὶ ἀντίφωνα καὶ ἀκούονται ἀναγνώσματα ἐπίκαιρα καὶ ἀφ' ἑτέρου ἀναγινώσκονται ἡ εὐαγγελικὴ περικοπή, ποὺ ἀναφέρεται στὴν Ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου, καὶ ἡ σχετικὴ περικοπὴ τῶν Πράξεων. Μετὰ τίς εὐλογίαις πρὸς τοὺς κατηγουμένους καὶ τοὺς πιστοὺς περὶ τὴν ἑνάτη ὥρα οἱ πιστοὶ κατέρχονταν σὲ πομπὴ καὶ ψάλλοντας, γιὰ νὰ φθάσουν μετὰ τὴν δεκάτῃ ἀπογευματικὴ ὥρα (4 μ.μ.) στὸν ναὸ τοῦ Ἐλαιῶνος, ὅπου βρῖσκεται τὸ σπήλαιο, στὸ ὁποῖο ὁ Κύριος δίδασκε τοὺς μαθητὰς. Ἐκεῖ ἐτελεῖτο ἡ ἀκολουθία τοῦ Λυχνικοῦ, μετὰ τὸ τέλος τῆς ὁποίας ἡ λιτανεία συνεχιζόταν μὲ ὕμνους καὶ σιγὰ-σιγὰ κατέληγε στὸ «Μαρτύριον» περὶ τὴν δευτέρῃ νυκτερινῇ ὥρα. Ἀπὸ ἐκεῖ, ἀφοῦ ψάλλονταν ὕμνοι καὶ ἀπαγγέλλονταν εὐχές, ἡ πομπὴ κατευθυνόταν πρὸς τὸν ναὸ τῆς Ἀναστάσεως. Ἀφοῦ ψάλλονταν ἀντίφωνα (ΣΥΝΕΧΕΙΑ εἰς τὴν σελίδα 133)

ΘΕΟΜΗΤΟΡΙΚΟΝ ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ

ΓΕΝΕΣΙΟΝ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν
κ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ

3. «... ΚΑΙ ΤΕΛΕΙΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟΝ
ΑΛΗΘΩΣ ΚΥΗΣΑΣΑ».

«Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βασίσασά σε καὶ μαστοὶ
οὗς ἐθήλασας».

Ἵπέροχος καὶ ἀσύγκριτος ὁ λόγος καὶ ἡ διδασκαλία τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Καὶ ἐντυπωσιάζει τοὺς ἀκούοντας χωρὶς προκαταλήψεις.

Αὐτὸν τὸν ἐντυπωσιασμὸν ἐξέφρασε μία γυναικεία φωνή «ἐκ τοῦ ὄχλου», ὅταν ἐνθουσιωδῶς ἐμακάρισε τὴν Μητέρα πού τὸν ἐγέννησε καὶ τὸν ἔθρεψε μὲ τὸ γάλα τῆς. «Ἐπάρασα φωνήν» ἐφώναξε δυνατὰ καὶ εἶπεν αὐτῇ «μ α κ α ρ ί α ἡ κ ο ι λ ί α ἡ ὄ σ τ ἄ σ α σ ἄ σε καὶ μ α σ τ ο ἶ ο ὗ ς ἐ θ ἡ λ α σ α ς».

Εἶναι ἀξιοπρόσεκτον ὅτι ὁ μακαρισμὸς αὐτὸς τῆς μητρὸς τοῦ Κυρίου, ἐνῶ σαφῶς ἀναφέρεται εἰς τὴν προσωπικότητα αὐτῆς πού ἠξιώθη γὰ τὸν γεννήσῃ καὶ γὰ τὸν αἰσθάνεται ὡς υἱὸν Τῆς, χρησιμοποιοῦ ἐν τούτοις λέξεις ἐκφραστικὰς, πού δὲν ὁμιλοῦν διὰ τὸ Πρόσωπον, ἀλλὰ διὰ τὴν «κ ο ι λ ί α ν» καὶ τοὺς «μ α σ τ ο ὦ ς» τῆς Παναγίας μητρὸς Του.

Γίνεται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἔξαρσις τοῦ γεγονότος ὅτι ὁ Χριστὸς ἐκυοφορήθη ὅπως ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἰς τὴν «κ ο ι λ ί α ν» τῆς μητρὸς Του καὶ «ἐ θ ἡ λ α σ ε ν» ὅπως ὅλα τὰ θρέψη τὸ μητρικὸν γάλα ἐκ τῶν «μαστῶν» Τῆς. Δηλαδή ὑπῆρξε τέλειος ἄνθρωπος, κατὰ πάντα ὅμοιος μὲ ἡμᾶς, «ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος καὶ σχήματι εὑρεθείς ὡς ἄνθρωπος» — χωρὶς ἁμαρτίας θεδαίως (Φίλιπ. 6' 7-8).

Καὶ ἔχει τοῦτο μεγίστην σημασίαν δι' ἡμᾶς· ἀλλὰ καὶ ἄμεσον σχέσιν μὲ τὴν ἑορτὴν τῆς Γεννήσεως τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ὅπως θὰ ἴδωμεν.

1. Κατὰ τὸν Δ' καὶ τὸν Ε' αἰῶνα μ.Χ. ἀνεφύησαν αἱ λεγόμεναι χριστολογικαὶ ἔριδες. Ἐγένετο πολλὴ διαμφισβήτησις περὶ τοῦ προσώπου τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Καὶ ὑπεστηρίχθησαν δύο ἀντίθετοι (μονομερεῖς καὶ ἀκραῖαι) ἀνορθόδοξοι «θέσεις». Ἡ πρώτη διημφισβήτησε τὴν θεότητά Του καὶ ἡ δευτέρα ἠρνεῖτο τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν τοῦ Χριστοῦ. Ἐπενέθη δὲ ἐνεργῶς ἡ Ἐκκλησία, διὰ περιφανῶν ἁγίων Πατέρων, Ἱεραρχῶν αὐτῆς, καὶ δι' Οἰκουμενικῶν Συνόδων, πρὸς διατύπωσιν καὶ κατοχύρωσιν τῆς ὀρθῆς πίστεως περὶ τῶν ζητημάτων αὐτῶν.

Δύο μεγάλοι Ἱεράρχαι, ὁ ἁγίας Ἀθανάσιος καὶ

ὁ ἅγιος Κύριλλος, πατριάρχαι Ἀλεξανδρείας, πρωτοστάτησαν εἰς τοὺς θεολογικοὺς ἐκείνους ἀγῶνας. Καὶ ὁ μὲν Ἀθανάσιος ἀνεδείχθη, εἰς τὴν Δ' Οἰκουμ. Σύνοδον, ὑπέρμαχος τῆς θεότητος τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, ὡς «ὁ μ ο σ ο υ σ ί ο υ» καὶ κατὰ πάντα ἰσοστασίου πρὸς τὸν οὐράνιον Πατέρα· ὁ δὲ Κύριλλος ὑπερεμάχησεν εἰς τὴν Δ' Οἰκουμ. Σύνοδον, ἡ ὁποία διεκήρυξε τὸν Χριστόν, ὅχι μόνον τέλειον Θεὸν «ὁ μ ο ι ο ν τ ῶ Πα τ ρ ῖ κ α τ ἄ τ ῆ ν θ ε ὄ τ η τ α», ἀλλὰ καὶ τέλειον ἄνθρωπον, «ὁ μ ο ι ο ν ἡ μ ῖ ν κ α τ ἄ τ ῆ ν ἄ ν θ ρ ω π ὄ τ η τ α, χ ω ρ ῖ ς ἁ μ α ρ τ ῖ α ς».

Οὕτω, διὰ τῶν δογμάτων αὐτῶν, ἐξήρθη καὶ διεκηρύχθη ἡ ὀρθόδοξος πίστις, τὸ ὄρθον φρόνημα περὶ τοῦ Χριστοῦ, ὅτι εἶναι «θ ε ἄ ν θ ρ ω π ο ς» (Θεὸς καὶ ἄνθρωπος).

2. Ἡ σημασία καὶ αἱ συνέπειαι τῆς ὀρθῆς ταύτης πίστεως συνδέονται προφανῶς, ὡς προείπομεν, μὲ τὴν προσωπικότητα τῆς Παναγίας Μητρὸς τοῦ Κυρίου καὶ μὲ τὴν ἰδικήν μας σωτηρίαν. Τονίζεται ἐν πρώτοις τί προσέφερον ἡ Παναγία εἰς τὸν Χριστόν. Τί προσέλαβεν ὁ Χριστὸς «σ α ρ κ ω θ ε ἰ ς ἐ κ Π ν ε ὑ μ α τ ο ς Ἀ γ ῖ ο υ καὶ Μ α ρ ῖ α ς τ ῆ ς Π α ρ θ ἑ ν ο υ κ α ἰ ἑ ν α ν θ ρ ω π ῆ ς α ς». Ἐλάβεν ἐξ αὐτῆς αἷμα καὶ σάρκα καὶ ἐγεννήθη ἐξ αὐτῆς ὡς τέλειος ἄνθρωπος. Ἐχομεν διὰ τοῦτο σοδαρώτατον λόγον οἱ χριστιανοὶ γὰ μακαρίζωμεν, ὅπως ἡ γυναῖκα ἐκείνη τοῦ εὐαγγελίου, τὴν «μ α κ α ρ ί α ν κ ο ι λ ί α ν» Τῆς, τὴν «ὄ σ τ ἄ σ α σ α ν» καὶ κυοφορήσασαν τὸν ἐνανθρωπήσαντα Υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτήρά μας, καὶ «θ ἡ λ ἄ σ α σ α ν» Αὐτὸν τὸ γάλα τῶν «μ α σ τ ῶ ν» Τῆς.

Ὅπως σαφῶς καὶ ἐπιγραμματικῶς ἐξηγήθη εἰς τὴν Δ' Οἰκουμ. Σύνοδον, «τ ὁ ἄ π ρ ὸ σ λ η π τ ο ν κ α ἰ ἄ θ ε ρ ἄ π ε υ τ ο ν!» Ἄν δηλ. ὁ Χριστὸς δὲν προσελάμβανεν ἐκ τῆς Παναγίας, διὰ γὰ ἐνώση εἰς τὸ θεανδρικόν Του Πρόσωπον, τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, θὰ ἔμενεν αὐτὴ «ἄ θ ε ρ ἄ π ε υ τ ο ς». Θὰ εἴμεθα ἀλύτρωτοι καὶ ἄνευ ἐλπίδος σωτηρίας ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι. Ὁ Χριστὸς «ἐπαθεν ὡς ἄνθρωπος» διὰ τὴν σωτηρίαν μας. Ἄν δὲν εἶχεν ἀνθρωπίνην φύσιν, πῶς θὰ προσέφερε τὴν θυσίαν Του ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ δι' ἡμᾶς; Ὁ «ἀπαθὴς τὴν θεότητα» ἦτο ἀδύνατον γὰ δογηθῆ εἰς τὸ Πάθος. Καὶ ὅταν ἐσταυρώθη, «ἡ θεότης ἀπαθὴς διέμεινεν».

Ἐξ ἄλλου ὅμως ὁ Παθὼν ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ δὲν ἦτο

άπλους άνθρωπος —όποτε ή θυσία του δεν θα είχε άπολυτρωτικήν αξίαν και σωτηριώδη αποτελέσματα— άλλ' είναι Θεάνθρωπος. Και διά τούτο ή θυσία Του έχει άπειρον αξίαν, σωτήριο δι' ήμᾶς. Κατ' αυτόν τόν τρόπον «πάσχει ως άνθρωπος και σώζει ως θεάνθρωπος τούς εις Αυτόν πιστεύοντας». 'Η ένωσις και συνύπαρξις θείας και ανθρωπίνης φύσεως έν τῷ Χριστῷ ἐγγυάται τήν σωτηρίαν μας. (Πρβλ. 'Ιω. Δαμασκηνόν' «εις έστι Χριστός, διπλούς τήν φύσιν, άλλ' οὐ τήν ύπόστασιν' διό τέλειον αυτόν Θεόν και τέλειον άνθρωπον άληθώς κηρύττοντες όμολογοϋμεν Χριστόν τόν Θεόν - Σωτήρα - ήμῶν».

3. 'Αλλ' έχει και περαιτέρω σπουδαίας προεκτάσεις ή άλήθεια αυτή.

Γράφει ό θείος 'Απόστολος εις τήν προς 'Εβραίους επιστολήν (6' 18) διά τόν Σωτήρα Χριστόν' «έν ώ γάρ πέπονθεν αυτός πειρασθείς δύναται τοις πειραζομένοις βοηθήσαι». Δηλ. έφ' όσον ό Χριστός έγενεν άνθρωπος, όμοιος με ήμᾶς, και έδοκίμασεν ό 'Ίδιος πειρασμούς, είναι έπόμενον ότι με πολλήν συμπάθειαν θα βοηθή όσους ύφίστανται δοκιμασίας και πειρασμούς, ως έχων προσωπικήν πείραν του άγώνος. «Οὐ γάρ έχομεν αρχιερέα μη δυνάμενον συμπάθεισαι ταίς άσθενείαις ήμῶν, πεπειραμένον δε κατά πάντα καθ' όμοιότητα χωρίς άμαρτίας» (αὐτ. δ' 15). Δέν έχομεν δηλ. αρχιερέα που να μη έχη έμπειρίας από τά όσα μας συμβαίνουν — άφου έζησε και 'Εκείνος ως άνθρωπος και έχει πειρασθή καθ' όλους ούς τρόπους, κατά τούς όποιους ή ανθρωπίνη μας φύσις δύναται να πειρασθή, χωρίς όμως να ύποπέση εις καμμίαν άμαρτίαν. Διά τούτο είναι έπεικτής και συμπαθής προς ήμᾶς.

Μεγάλη ήθική ένίσχυσις τούτο δι' ήμᾶς. Μεγάλη παρηγορία και τόνοις του ήθικού μας.

'Εξ άλλου, ό Χριστός φορέσας τήν ανθρωπίνη «ουσίαν», έζησεν όλας τās ανάγκας της και γνωρίζει αυτές όχι μόνον ως Θεός —Δημιουργός και Πλάστης ήμῶν— αλλά και «οίκοθεν», ως άνθρωπος. 'Οχι μόνον από της περιωπής της θεότητός Του, αλλά και κάτωθεν, εκ της θάσεως, τ.έ. εκ της ανθρωπίνης του έμπειρίας.

Διά τούτο ένδιαφέρεται και προνοεί και έπιλαμβάνεται τών επί μέρους προβλημάτων μας. 'Οχι δε μόνον τών ψυχικών (ως διατείνονται οι κατηγοροϋντες τήν χριστιανικήν πίστιν και ζώην ως μονομερή)· αλλά και τών σωματικών και υλικῶν έν γενεί.

'Ας εϋγνωμονώμεν λοιπόν τήν εϋδοκίαν του Θεου, διά τήν ένανθρώπησιν του Υίου Του. Και άς μακαρίζομεν «τήν άειμακάριστον και παναμώμητον και μητέρα του Θεου ήμῶν», διότι έγινε τό όργανον του Θεου, διά να έλθη εις τόν κόσμον ό Θεάνθρωπος, ό Σωτήρ του κόσμου, ό Χριστός.

4. «ΘΕΟΝ ΛΟΓΟΝ ΤΟΙΣ ΑΝΘΡΩΠΟΙΣ ΕΝΩΣΑΣΑ».

«Μακαρία ή κοιλία ή βασιάσασά σε και μαστοί ούς έδήλασας».

Εις όλας τās έορτάς της Παναγίας άκούονται εκ του Ιερού Εδάγγελίου τά λόγια αυτά. Τά λόγια που

έφώναξεν εις τόν Χριστόν μία γυναίκα «εκ του όχλου» που «ήκουε τόν λόγον αυτού» και έμακάρισε τήν Μητέρα που Τόν έγέννησεν.

Εις κάθε μίαν Θεομητορικήν έορτήν έρχεται να προσθέση τό μήνυμά του ό έγκωμιαστικός αυτός λόγος της άπλοϊκής εκείνης γυναίκας προς τήν Παναγίαν Μητέρα του Κυρίου.

Τί άρά γε έχει να μας ειπή σήμερα επί τῇ έορτῇ της Γεννήσεως της Θεοτόκου;

1. 'Ας προσέξομεν, άγαπητοί άδελφοί, ότι, με τās λέξεις «μακαρία ή κοιλία ή βασιάσασά σε και μαστοί ούς έδήλασας», μακαρίζεται ή Παναγία ως Μητέρα του Χριστού. Δηλ. ό μακαρισμός προς Αὐτήν γίνεται έν σχέσει προς τόν Υίόν Της, τόν Σωτήρα Χριστόν.

Αὐτή ή άμεσος συσγένεσις της Προσωπικότητας της Παναγίας προς τόν Χριστόν είναι βασικής και θεμελιώδους σημασίας διά τήν πίστιν ήμῶν τών 'Ορθόδοξων χριστιανῶν. Δέν μακαρίζεται ως Παναγία άπλώς, αλλά ως Θεοτόκος.

'Αν έμενεν άπλώς παναγία παρθένος, χωρίς να γενήσῃ τόν Χριστόν, δεν θα μπορούσε να άκουσθή ό μακαρισμός αυτός. Θα ήτο μεν ή παρθένος Μαρία πρόσωπον ιδεώδους αγιότητος, αλλά δεν θα ήτο τό όργανον της εϋδοκίας του Θεου διά τήν σωτηρίαν του κόσμου, έφ' όσον δεν θα ήτο ή Θεοτόκος. 'Ενῶ ήδη Τήν μακαρίζομεν ως «άειμακάριστον και παναμώμητον και μητέρα του Θεου ήμῶν».

2. 'Εορτάζομεν σήμερα τήν Γέννησιν Της. Και φάλλομεν πανηγυρικῶς «'Η Γέννησις Σου, Θεοτόκε, χαράν έμήνυσε πάση τῇ οικουμένην». Αὐτή «ή παγκόσμιος χαρά εκ τών δικαίων άντέτειλεν ήμῖν, εξ 'Ιωακείμ και της 'Αννης ή πανύμνητος Παρθένο» ('Ιδιόμελον Λιτῆς). 'Επί αἰῶνας ό κόσμος άνέμενε τόν Σωτήρά του. 'Αλλ' έπρεπε να έλθη «τό πλήρωμα του χρόνου» που ώρισεν ό Θεός. 'Η Γέννησις της Παρθένου μαρτυρεἰ άκριδῶς ότι «ή λθε τό π λ ή ρ ω μ α τ ο υ χ ρ ο ν ο υ». 'Εγενήθη ή Μητέρα του Σωτήρος. 'Ο μακάριος έφθασεν. 'Η έπαγγελία του Θεου δεν είναι πλέον μακρυσά, όπως ήτο διά τούς Πατριάρχας και τούς Προφήτας, διά τόν 'Αβραάμ και τόν Δαβίδ και τούς άλλους δικαίους της Π. Δ. Τώρα, με τήν γέννησιν της παρθένου Μαρίας, «ήγγικεν», «ήλθε τό πλήρωμα του χρόνου» και ό Θεός, όσονούπω, «έξ απέστειλε τόν Υιόν αυτού γενόμενον εκ γυναίκας». Αὐτῆς της «γυναίκας» που θα έγίνετο μητέρα του Υίου του Θεου τήν γέννησιν έορτάζομεν. Πως λοιπόν ή Γέννησις Της να μη προκαλή «χαράν πάση τῇ οικουμένην», «παγκόσμιον χαράν»; «Νυν έγγύττερον ήμῶν ή σωτηρία», θα έλεγεν ό 'Απ. Παῦλος. Τώρα που έγενήθη ή Μητέρα του Σωτήρος είναι πολύ κοντά μας ή σωτηρία. 'Ετοιμάσθηκε ή «μακαρία κοιλία», που θα κυφορήσῃ τόν Υιόν του Θεου ως άνθρωπον. Και οι μαστοί, που θα θρέψουν ως νήπιον τόν Σωτήρα του κόσμου.

3. Μία πολύ γνωστή εϋχή της 'Εκκλησίας μας προς τήν Παναγίαν (που αρχίζει με τās λέξεις 'Ασπιλε, άμόλυγτε...) προσθέτει περί Αὐτῆς τήν πολύ ένδιαφέ-

ρουσα ἡμᾶς φράσιν: «ἢ Θεὸν Λόγον τοῖς ἀνθρώποις τῇ παραδόξῳ Σου κηύσει ἐνώσασα καὶ τὴν ἀπωθεῖσαν φύσιν τοῦ γένους ἡμῶν τοῖς οὐρανίοις συνάψασα». Λέγει δηλ. ὅτι Αὐτὴ ἡ ἄσπιλος καὶ ἀμόλυντος καὶ ἀγνή Παρθένος, Αὐτὴ, μὲ μίαν παράδοξον καὶ ὑπερφυσικὴν κυοφορίαν, «ἤνωσε τὸν Θεὸν Λόγον τοῖς ἀνθρώποις».

Εἰς τὴν «μακαρίαν κοιλίαν» Τῆς, πού ἐγκωμιάσεν ἐνθουσιωδῶς μία «γυνὴ ἐκ τοῦ ὄχλου», ἔγινεν ἡ συνάντησις καὶ ἡ ἔνωσις τοῦ Θεοῦ μὲ τὸν ἄνθρωπον. Ὁ μονογενὴς Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, μέσα εἰς τὴν κοιλίαν τῆς Παναγίας, προσέλαθε τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν («ἐκ τῶν ἀγῶν καὶ παρθενικῶν αἱμάτων τῆς ὑπερφυσικῆς κυησάσης» Αὐτὸν Μητρὸς [εὐχὴ Θ. Μεταλήψεως])· καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἔγινεν ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Ἐγεννήθη ἐκ τῆς Παρθένου ὁ Θεὸς ἄνθρωπος.

Κατόπιν τούτου, ἡ «ἀπὸ σθεῖσα φύσις τοῦ γένους ἡμῶν», πού εὕρισκετο εἰς διάστασιν ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ ἀπόστασιν ἀπὸ τὸν οὐρανόν, «τοῖς οὐρανίοις συνάπτεται». Ἐξυψώνεται μέχρι τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἔρχεται εἰς ἐπαφήν («συνάπτεται») μὲ τὸν Θεὸν ὁ ἀμαρτήσας ἄνθρωπος, ἀφοῦ ἡ Θεοτόκος, μὲ τὴν παράδοξον κυοφορίαν Τῆς καὶ μὲ τὸν εὐλογημένον καρπὸν τῆς κοιλίας Τῆς ἔφερεν εἰς τὸν κόσμον ἡνωμένον Θεὸν καὶ ἄνθρωπον — θεᾶνθρωπον — Σωτῆρα τοῦ κόσμου ἀληθῆ καὶ μοναδικόν.

4. Ἄλλ' ὅμως, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, αὐτὴ ἡ ἔνωσις τοῦ Θεοῦ μὲ τὸν ἄνθρωπον, πού ἔγινεν εἰς τὴν «μακαρίαν κοιλίαν» τῆς Θεοτόκου, ἔχει διὰ κάθε χριστιανὸν τὴν προέκτασιν καὶ τὴν συνέχειάν τῆς. Διότι καὶ ἡ ἰδική μας — ἐνὸς ἐκάστου — «ἀπωθεῖσα φύσις», πού ἐξεμάκρυνεν ἀπὸ τὸν Θεόν, μπορεῖ νὰ ἐπανέρη τὴν θέσιν τῆς κοντὰ εἰς τὸν Θεόν, καὶ νὰ ἀπολαύσῃ τὴν σωτηρίαν τῆς καὶ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

Πῶς θὰ γίνῃ αὐτό;

Μὲ τὴν προσωπικὴν ἔνωσιν τοῦ καθενὸς μας μὲ τὸν Χριστόν.

Ἡ ἔνωσις αὐτὴ εἶναι τριπλή. Δὲν εἶναι μόνον ἡθικὴ ἔνωσις - συνάντησις τῆς θελήσεώς μας μὲ τὸ θέλημα καὶ τὸν νόμον τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Αὐτό, τὸ ὅπωςδήποτε ἀπαραίτητον διὰ κάθε χριστιανόν, εἶναι ἐπακόλουθον, ἀποτέλεσμα καὶ καρπὸς ἄλλης μυστικῆς ἐνώσεώς μας μὲ τὸν Χριστόν. Προηγεῖται δηλ. ἡ ἔνωσις ἡμῶν εἰς τὸ μυστικὸν σῶμα τοῦ Χριστοῦ, τὴν Ἐκκλησίαν. Κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας ὁ Χριστὸς καὶ μέλη Χριστοῦ ὅλοι οἱ χριστιανοί. Διὰ τοῦτο ὀφείλομεν νὰ ζῶμεν κατὰ Χριστόν (ἡθικὴ ἔνωσις), ὅχι ὡς μεμονωμένα ἄτομα, ἀλλ' ὡς μέλη τῆς Ἐκκλησίας. Ὅχι ὡς ἄσχετοι καὶ μακρὰν τῆς Ἐκκλησίας. Ἀπαραίτητος δὲ τὴν ἐκκλησιολογικὴν αὐτὴν δομὴν τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας ὀλοκληρώνει ἡ μυστηριακὴ ἔνωσις μὲ τὸ σῶμα καὶ τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ Θείᾳ Εὐχαριστίᾳ. Καὶ οὕτως, ἡνωμένοι μετ' Αὐτοῦ ἡ θ ι κ ῶ ς, ἔ κ κ λ η σ ι ο λ ο γ ι κ ῶ ς καὶ μ υ σ τ η ρ ι α κ ῶ ς, θὰ ἔχωμεν τὴν «ἀπωθεῖσαν φύσιν τοῦ γένους ἡμῶν» συνημμένην («συνάψασα») μετὰ τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρός μας.

Αὐτὸ εἶναι ἡ ἐγγύησις καὶ ἐξασφάλισις τῆς σωτηρίας μας. Ὅπως λέγει πάλιν μία σχετικὴ εὐχὴ (τῆς

ἀκολουθίας τῆς Θ. Μεταλήψεως)· «ἐμοὶ δὲ τὸ προσκολλησθαι τῷ Θεῷ ἀγαθὸν ἐστί, τίθεσθαι ἐν τῷ Κυρίῳ τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας μου».

Αὐτὸ κατ' ἀρχὴν ἐδόθη εἰς ἡμᾶς διὰ τῆς Θεοτόκου, ἡ Ὅποια ἐγεννήθη «χαρὰ πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ»· διότι εἶναι ἡ μόνη «τὸν Θεὸν Λόγον τοῖς ἀνθρώποις... συνάψασα» ἐν τῇ «μ α κ α ρ ί α κ ο ι λ ί α» Τῆς.

Ο ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΛΗΨΕΩΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ἀπὸ τὴν σελίδα 130)

καὶ ἠυλογοῦντο οἱ κατηχούμενοι καὶ οἱ πιστοί, ἡ λιτανεὶα προχωροῦσε στὸν Γολγοθᾶ (ad Crucem), ὅπου ἐπαναλαμβάνονταν τὰ ἴδια, καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ἔφθανε τέλος στὸν ναὸ τῆς Σιών, ὅπου ἐκ νέου ἀκούονταν ἐπικαιρα ἀναγνώσματα, ψαλμοὶ καὶ ἀντίφωνα καὶ ἠυλογοῦντο οἱ κατηχούμενοι καὶ οἱ πιστοί. Ὅταν γίνονταν ἀπόλυσις, ὅλοι φιλοῦσαν τὸ χεῖρ τοῦ ἐπισκόπου καὶ ἐπέστρεφαν στὰ σπίτια τους περὶ τὸ μεσονύκτιο (hora noctis forsitan media)⁶.

Ὡς σημειώνει ὁ ἀείμνηστος Καθηγητὴς Π. Τρεμπέλας, προκαλεῖ ἐκπληξί τὸ ὅτι «πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς συνεδάζετο ἐν Ἱεροσολύμοις καὶ ὁ εορτασμός τοῦ γεγονότος τῆς Ἀναλήψεως, δέκα ὅλας ἡμέρας προηγηθέντος τῶν κατὰ τὴν Πεντηκοστὴν συμβαινόντων. Ἀλλὰ καθὼς παρατηρεῖ ὁ Baumstark⁶, ἡ Πεντηκοστὴ ἦτο εορτὴ οὐ μόνον ἱστορικὴ, ἀλλὰ καὶ ἰδεολογικὴ. Ἐωρτάζετο κατ' αὐτὴν οὐ μόνον τὸ γεγονὸς τῆς καθόδου τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἀλλὰ καὶ ἡ τελείωσις πάσης τῆς σωτηριώδους οἰκονομίας διὰ τῶν δύο γεγονότων τῆς Ἀναλήψεως καὶ τῆς Πεντηκοστῆς, ἅτινα εἶναι ἀχώριστα καὶ συνδέονται ἀδιασπάστως. Διότι ἐὰν ὁ Κύριος δὲν ἀνελαμβάνετο εἰς τοὺς οὐρανούς, δὲν θὰ ἐπληροῦτο ἡ περὶ ἀποστολῆς τοῦ Πνεύματος εἰς τοὺς μαθητὰς ἐπαγγελία⁷.

Ἡ Αἰθερία ὁμιλεῖ καὶ γιὰ νηστεία, πού ἀρχίζει τὴν ἐπομένη τῆς Πεντηκοστῆς, πρᾶγμα πού δὲν εἶναι ἐξ ὀλοκληροῦ ἀκριβές⁸.

Ἀπ' τὰ λεχθέντα συνάγεται, ὅτι κατὰ τὸ τέλος τοῦ δ' αἰῶνος στὰ Ἱεροσόλυμα ἡ μὲν εορτὴ τῆς Ἀναλήψεως ἦταν ὑποτονικὴ καὶ συσχετιζόταν πρὸς τὴν Γέννησι τοῦ Κυρίου, ἡ δὲ εορτὴ τῆς Πεντηκοστῆς συνδυαζόταν μὲ τὴν προβολὴ τοῦ γεγονότος τῆς Ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου.

6. Αἰθερία, «Ὀδοπορικόν», κεφ. 43. L. Duchesne, ἐνθ' ἀνωτ., σ. 495-498.

7. Παν. Τρεμπέλας, ἐνθ' ἀνωτ., σ. 315-316.

8. Πρβλ. Παν. Τρεμπέλας, αὐτόθι, σελ. 316, ὅπου σημειώνονται τὰ ἐξῆς: «Ὅπως κατὰ τὰς εορτὰς τῶν Ἐπιφανίων καὶ τοῦ Πάσχα ἐπηρεάζοντο ὀλοκληρῶς μεθεορταστικὴ ἐβδομάς, οὕτω φυσικὸν ἦτο καὶ αἱ ἐπακολουθοῦσαι ἐπτά μετὰ τὴν Πεντηκοστὴν ἡμέραι νὰ φέρουν χαρακτηριστὰ ἐκδήλωσις πανηγυρικόν. Ἄλλως τε ἔχομεν ρητὴν περὶ τούτου ἐντολὴν τῶν Ἀποστολικῶν Διαταγῶν (Ε', 20, ἐν ΒΕΠΕΣ 2,93), κατ' ἣν «μετὰ τὸ εορτάσαι ὑμᾶς τὴν Πεντηκοστὴν, εορτάσατε μίαν ἐβδομάδα, καὶ μετ' ἐκείνην νηστεύσατε μίαν...». Οὕτως ἔχομεν ἀπὸ τῶν Ἀποστολικῶν Διαταγῶν καὶ τὴν πληροφορίαν, ὅτι ἡ ἔκτασις τῆς μετὰ τὴν Πεντηκοστὴν νηστείας ἦτο ἐβδομαδιαία».

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

Τοῦ κ. **ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ**
Καθηγητοῦ Παν/μίου Θεσσαλονίκης

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ἀπὸ τῆ σελίδα 122 τοῦ προηγουμένου τεύχους)

Δὲν πρόκειται νὰ μποῦμε σὲ λεπτομέρειες. Οὔτε χρήσιμο εἶναι αὐτὸ ἐπὶ τοῦ παρόντος, οὔτε χωρεῖ στὰ πλαίσια τῶν «Ἀπαντήσεων» αὐτῶν. Θὰ χαράξουμε μόνο μερικές γενικές γραμμές, ἀπὸ τίς ὁποῖες θὰ φανῆ ἡ σχετικὴ ἀπλότητα, ὅπως εἶπαμε, τοῦ συστήματος τῶν περικοπῶν καὶ τῆς διαδοχῆς τους στὶς κατευθυντήριές του ἀρχές καὶ οἱ ἐσφαλμένες ἐφαρμογές του στὴν πράξι, κατὰ τὰ παλαιότερα σφάλματα καὶ κατὰ τὰ Κανόνια τοῦ Γλυζωνίου - Νεοφύτου.

1. Τὸ σύστημα τῶν ἀναγνωσμάτων τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν εὐαγγελίων εἶναι διαρθρωμένο κατὰ ἑβδομάδες. Κάθε ἑβδομάδα, χωρὶς καμμιὰ ἐξαιρέσι, ἀρχίζει ἀπὸ τὴ Δευτέρα καὶ τελειώνει τὴν Κυριακὴ. Δηλαδή αὐτὸ πὸν βλέπουμε νὰ γίνεται σαφῶς σ' ὅλες τίς ἑβδομάδες τῶν τριῶν εὐαγγελιστῶν (Ματθαίου, Λουκᾶ καὶ Μάρκου) καὶ στὶς ἀντίστοιχες ἑβδομάδες τῶν ἀποστόλων, ἰσχύει καὶ γιὰ τὸν Ἰωάννη καὶ τίς Πράξεις (Πεντηκοστάριον). Καὶ ἐκεῖ Α' Ἑβδομάς εἶναι ἡ Διακαινήσιμος καὶ Α' Κυριακὴ ἢ Κυριακὴ τοῦ Ἀντίπασχα (τοῦ Θωμᾶ), Β' ἑβδομάς ἢ μετὰ τὴν Κυριακὴ τοῦ Θωμᾶ καὶ Β' Κυριακὴ ἢ Κυριακὴ τῶν Μυροφόρων κ.ο.κ. Ἡ Κυριακὴ τοῦ Πάσχα εἶναι ἐκτὸς ἀριθμοῦ. Στὸν Ἀπόστολο καὶ στὸ Εὐαγγέλιο οἱ μὲν ἑβδομάδες ἀριθμοῦνται σωστά, οἱ Κυριακὲς ὅμως ὄχι, ἀφοῦ ἡ Κυριακὴ τῶν Μυροφόρων χαρακτηρίζεται ὡς Γ' Κυριακὴ, ἢ Κυριακὴ τοῦ Παραλύτου ὡς Δ' κ.λπ. Τὸ σφάλμα αὐτὸ ἀπαντᾶ καὶ στὰ χειρόγραφα, τὸ σημειώνει δὲ καὶ τὸ «Εὐαγγέλιο», ἀλλὰ δὲν τὸ διορθώνει οὔτε αὐτὸ οὔτε ὁ «Ἀπόστολος», καὶ ἔτσι δημιουργεῖται ἡ πρώτη σύγχυσις: «Σημείωσαι δὲ ὅτι ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν Εὐαγγελίων τε καὶ Ἀποστόλων τῶν τοῦ χρόνου ἑβδομάδων ἀρχεται ἡ πρώτη Κυριακὴ ἀπὸ τῆς Κυριακῆς τοῦ Ἀντίπασχα ἐν δὲ τοῖς κανόνιους ἢ ἀγία καὶ μεγάλη Κυριακὴ τοῦ Πάσχα λέγεται πρώτη, ἢ δὲ τοῦ Ἀντίπασχα δευτέρα καὶ οὕτως ἀκολουθῶς αἱ ἐπίλοιποι ἕως τῆς Πεντηκοστῆς» («Εὐαγγέλιον», ἐκδ. γ' Κ. Ἀ ν τ ω ν ι ᾶ δ ο υ, ἐν Ἀθήναις 1905, σελ. 254).

Ἔτσι ἡ Κυριακὴ τοῦ Πάσχα κακῶς χαρακτηρίζεται ὡς Α' Κυριακὴ τοῦ Ἰωάννου καὶ Α' τῶν Πράξεων. Πρώτη Κυριακὴ καὶ στὴν περίπτωσι τῆς διαδοχῆς τῶν ἀναγνωσμάτων καὶ σ' ὅλες τίς ἄλλες, ὅπως θὰ ἴδουμε, περιπτώσεις εἶναι ἡ Κυριακὴ τοῦ Θωμᾶ, τοῦ Ἀντίπασχα, ἢ λεγομένη «Κυριακὴ τῶν Ἐγκαινίων», «Νέα» ἢ «Καινὴ Κυριακὴ». Αὐτὸ ἐπεξηγώντας ὁ ἁ γ ι ο ς Γ ρ η γ ὀ ρ ι ο ς ὁ Θ ε ο λ ὀ γ ο ς, τὴ διαστέλλει ἀπὸ τὴν Κυριακὴ τοῦ Πάσχα, ὀρίζοντας συγχρόνως καὶ τὴν ἡγετικὴ, πρώτη θεοῦ της, στὸ σύστημα τῶν Κυριακῶν: «Τί οὖν, φησίν; Οὐχ ἡ πρώ-

τη Κυριακὴ τὸ ἐγκαίνιον ἦν, ἢ μετὰ τὴν ἱερὰν νύκτα καὶ δαδουχίαν, ἀλλὰ τῇ σήμερον τοῦτο δίδως, ὃ φιλέορτε σύ;... Ἐκεῖνη τὸ σωτήριον ἦν, αὕτη δὲ τὸ τῆς σωτηρίας γενέθλιον' κακεῖνη μὲν ἔστι μεθόριον τῆς ταφῆς καὶ τῆς ἀναστάσεως, αὕτη δὲ καθαρῶς τῆς δευτέρας γενέσεως' ἴν' ὡσπερ ἡ πρώτη κτίσις τὴν ἀρχὴν ἀπὸ Κυριακῆς λαμβάνει... οὕτω καὶ ἡ δευτέρα πάλιν ἐκ τῆς αὐτῆς ἀρχεται, πρώτη οὖσα τῶν μὲν αὐτὴν καὶ ὀγδοῦς ἀπὸ τῶν πρὸ αὐτῆς, ὑψηλῆς ὑψηλοτέρα καὶ θαυμασίας θαυμασιωτέρα. Πρὸς γὰρ τὴν ἄνω φέρει κατάστασιν» (Λόγος ΜΔ', Εἰς τὴν Καινὴν Κυριακὴν, 5).

Στὸ Συναξάριον τοῦ Πεντηκοσταρίου ὁ Νικηφόρος Κάλλιστος Ξανθόπουλος τὸ ἀναλύει σαφέστερα: «Τὰ μὲν οὖν ἐγκαίνια ἔθιμον ἦν ἀρχαῖον γίνεσθαι εἰς τι τῶν ἐπισήμων' τοῦ γὰρ χρόνου ἀνακλυόντος καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν, καθ' ἣν τότε διεπράχθη, ἐπάγοντος τοῦ πράγματος ἐκείνου μνεῖαν ἐποιούντο ἐτήσιον, ἵνα μὴ εἰς λήθην τὰ μεγάλα τῶν ἔργων γένοιτο... Ἐπεὶ οὖν πάντων τῶν ἐν βίῳ πραγμάτων διαφερόντως μέγιστον καὶ ὑπὲρ ἅπασαν ἔννοιαν ἢ τοῦ Κυρίου ἀνάστασις ἔργον, οὐ μόνον κατ' ἔτος αὐτὴν ἐορτάζομεν καὶ ἐγκαινίζομεν, ἀλλ' αἰεὶ καὶ ἐπὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτώ. Πρῶτος τοῖνον ταύτης ἐγκαινισμὸς ἢ παρούσα Κυριακὴ, ἣτις γένοιτ' ἂν κυρίως καὶ ὀγδοῆ καὶ πρώτη' ὀγδοῆ μὲν ὡς ἀπὸ τοῦ Πάσχα, πρώτη δὲ ὡς ἀρχὴ τῶν ἄλλων. Καὶ ὀγδοῆ πάλιν, ὅτι εἰς εἰκόνα τάττεται τῆς ἀπεράντου ἐκείνης ἡμέρας, τῆς ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι, ἣτις καὶ πρώτη καὶ μία ἔσται πάντως, μὴ νυκτι διακοπτομένη». Τὸ ἴδιο ἐπαναλαμβάνει καὶ τὸ α' τροπάριον τῆς ζ' ὠδῆς τοῦ κανόνος τῆς Κυριακῆς τοῦ Θωμᾶ, ποίημα τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ἀμασκηνοῦ: «Ὡς πρώτη ὑπάρχει ἡμερῶν καὶ κυρία ἢ λαμπροφόρος αὕτη, ἐν ἡ ἀγάλλεσθαι ἄξιον τὸν καινὸν καὶ θεῖον λαόν' ἐν τρώφῳ φέρει γὰρ καὶ αἰῶνος τὸν τύπον, ὡς ὀγδοῦς τελοῦσα τοῦ μέλλοντος...».

Εἶναι βέβαια γνωστὸ πὸς σήμερα ἡ ἀνάγνωσις τοῦ κατὰ Ἰωάννην καὶ τῶν Πράξεων ἀρχίζει στὴ λειτουργία τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα. Ἴσως αὐτὸ μπορεῖ νὰ δικαιολογηθῇ ἀπὸ τὸ ὅτι τότε διαβάσονται οἱ πρόλογοί τους, ἢ «ἀρχή» τους. Ἴσως ἐπειδὴ κυρία πασχάλινῃ λειτουργίᾳ ἦταν ἀρχικὰ ἡ λειτουργία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου τοῦ ἐσπερινοῦ τοῦ Μεγάλου Σαββάτου, δηλαδή τῆς παννυχίδος τοῦ Πάσχα, κατὰ τὴν ὁποία διαβάζεται τὸ τέλος τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου. Τὸ ὅτι τὴν Τρίτῃ τῆς Διακαινήσιμου προβλέπεται περικοπὴ ἀπὸ τὸ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγέλιο (κδ' 12-35) ἀντὶ, ὅπως θὰ ἦταν φυσικὸ, ἀπὸ τὸ κατὰ Ἰωάννην, μπορεῖ νὰ θεωρηθῇ ὡς ἓνα ἴχνος μετακινήσεως

Ο ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

Τοῦ κ. ΔΗΜΟΣΘΕΝΗ ΣΑΒΡΑΜΗ

Δρος Θεολογίας, Φιλοσοφίας καὶ Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν,
Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Κολωνίας

Στὴν οἰκουμενικὴ δραστηριότητα τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἀνήκει καὶ ὁ διμερὴς Θεολογικὸς Διάλογος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως μετὰ τὴν Εὐαγγελικὴ Ἐκκλησίᾳ τῆς Γερμανίας (EKD), ποὺ ἄρχισε τὸ 1969 στὴν Κωνσταντινούπολι καὶ ποὺ ἐπαναλαμβάνεται κάθε δύο χρόνια περίπου. Ἡ ἔβδομη δὲ συνάντησι τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Πατριαρχείου μετὰ τοὺς ἀδελφούς τους τῆς Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας τῆς Γερμανίας ἔγινε τὸν περασμένο Ὀκτώβριο (1984) στὴν Καβάλα μετὰ θέμα: «Τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ἡ τέλεσι τῆς Θείας Εὐχαριστίας».

Γνωστοὶ κληρικοὶ καὶ θεολόγοι ἀσχολήθηκαν στὴν Καβάλα κυρίως μετὰ «τὴν βιβλικὴν δομὴν καὶ ἀγιογραφικὴν κατοχύρωσιν τῆς θείας Εὐχαριστίας, τ.ἔ. τῆς θείας Λειτουργίας» μετὰ «τὸν μυστηριακὸν χαρακτήρα τοῦ κηρύγματος καὶ τὸν διδακτικὸν (κηρυγματικὸν) χαρακτήρα τῆς θείας Εὐχαριστίας» μετὰ «τὴν ἐπίδρασιν καὶ σημασίαν τῆς ἱστορίας καὶ τῆς ἱστορικῆς ἐμπειρίας εἰς τὴν διαμόρφωσιν, τέλεσιν καὶ θεολογίαν τῆς θείας Εὐχαριστίας», κυρίως δὲ μετὰ «τὰς μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ὑπαρχούσας καθαρῶς θεολογικὰς διαφορὰς ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ μυστήριον τῆς θείας Εὐχαριστίας καὶ τὴν περὶ αὐτὴν σύγχρονον οἰκουμενικὴν προβληματολογία».

Πρόεδροὶ τῆς συναντήσεως ἦσαν ὁ Μητροπολίτης Γερμανίας Αὐγουστῖνος καὶ ὁ Γερμανὸς Διευθυντὴς τοῦ Γραφείου Ἐξωτερικῶν Ὑποθέσεων τῆς Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας τῆς Γερμανίας Heinz-Joachim Held, οἱ ὁποῖοι συνέβαλαν πολὺ στὸ ὅτι ἡ ἔβδομη Θεολογικὴ Συνάντησι ἀνάμεσα στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο καὶ τὴν Εὐαγγελικὴ Ἐκκλησίᾳ τῆς Γερμανίας χαρακτηρίσθηκε ὡς «ἡ ἐπιτυχεστέρα ὄλων τῶν προηγηθεισῶν συναντήσεων» αὐτοῦ τοῦ εἶδους. Δικαιολογώντας δὲ αὐτὸν τὸν χαρακτηρισμὸ γράφει, στὸ περιοδικὸ «Ἐπίσκεψις», ὁ Θεολόγος Ἀθανάσιος Μπασδέκης —μέλος τῆς Ἀντιπροσωπείας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου— ὅτι ἡ ἰδιαίτερη ἐπιτυχία αὐτῆς τῆς συναντήσεως ὀφείλεται, μεταξὺ τῶν ἄλλων, σὲ τέσσερα σημαντικὰ γεγονότα:

Πρῶτον: «εἰς τὴν ἀρτίαν προετοιμασίαν καὶ διοργάνωσιν τῆς συναντήσεως ἐκ μέρους τῆς Ἱ. Μη-

τῶν περικοπῶν. Ἡ ἀνάγνωσις πάντως τῶν προλόγων τῶν Πράξεων καὶ τοῦ Ἰωάννου κατὰ τὴν λειτουργίαν τοῦ Πάσχα εἶναι ὁπωσδήποτε ὁ λόγος ποὺ προκάλεσε τὴν ἀλλαγὴ τῆς ἀριθμώσεως στὶς Κυριακὰς τοῦ Ἰωάννου καὶ τῶν Πράξεων.

(Συνεχίζεται)

τροπόλεως Γερμανίας, εἰς τὸ ὅλως ἰδιαίτερον προσωπικὸν ἐνδιαφέρον τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γερμανίας κ. Αὐγουστίνου... καὶ εἰς τὴν κατὰ πάντα ἄψογον καὶ πλουσίαν φιλοξενίαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Πρὸ κ ο π ῖ ο υ. Δ ε ὑ τ ε ρ ο ν: «εἰς τὴν ἐν Καβάλα ἐπιτελεσθεῖσαν σοβαρὰν θεολογικὴν ἐργασίαν ἐπὶ τοῦ θέματος καὶ εἰς τὰς μετ' εἰλικρινείας, εὐθύτητος, ἐλευθερίας καὶ ἀλληλοσεβασμοῦ διεξαχθείσας θεολογικὰς συζητήσεις, ὡς δεικνύει καὶ τὸ Ἀνακοινωθὲν τῆς συναντήσεως». Τ ρ ῖ τ ο ν: «Εἰς τὸ γεγονὸς, ὅτι ἡ θεολογικὴ αὕτη συνάντησις ἔλαβε χώραν ἐν Ἑλλάδι τ.ἔ. ἐν μιᾷ ὀρθοδόξῳ Μητροπόλει, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἔδωκε εἰς τὴν εὐαγγελικὴν ἀντιπροσωπείαν τὴν δυνατότητα μιᾶς ἀμέσου ἐπαφῆς μετὰ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τὴν εὐκαιρίαν διὰ μιάν κατανοήσιν τῆς διδασκαλίας καὶ τοῦ βίου αὐτῆς». Τ έ τ α ρ τ ο ν: «Εἰς τὸ πλοῦσιον καὶ πολὺπλευρον πρόγραμμα ἐπισκέψεων, τὸ ὁποῖον συνώδενε τὰς θεολογικὰς ἐργασίας, τόσον εἰς Καβάλαν ὅσον καὶ εἰς Θεσσαλονίκην καὶ Ἁγιον Ὅρος».

Τὸ ὅτι δὲ αὐτὲς οἱ διαπιστώσεις δὲν ὀφείλονται σὲ ὑποκειμενικὰς ἐντυπώσεις τοῦ κ. Μπασδέκη, ἀποδεικνύεται μετὰ βάσιν τὸ κοινὸν Ἀνακοινωθὲν, ποὺ ἐκδόθηκε μετὰ ἀπὸ τὴν συνάντησι τῆς Καβάλας καὶ ποὺ τελειώνει μετὰ τὴν διαπίστωσιν ὅτι: «Λογματικαὶ διαφοραὶ καὶ ἐπὶ μέρους προβλήματα ἐν τῷ βίῳ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν συνεζητήθησαν ἐλευθέρως καὶ ἐν πνεύματι χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ κατανοήσεως. Ἀμφότεραι αἱ ἀντιπροσωπεῖαι ἐξέφρασαν τὴν ἐπιθυμίαν, ὅπως αἱ χωρίζουσαι τὰς δύο Ἐκκλησίας διαφοραὶ διατυπωθῶν καὶ τύχουν διαπραγματεύσεως ἐπὶ τὸ ἀκριβέστερον. Εἰς τὴν παρούσαν πάντως συνάντησιν κατέστη εἰς ἡμᾶς σαφές, ὅτι ἡμεῖς, ἀκόμη καὶ μετὰ πάροδον ἐτῶν καὶ παρὰ τὴν ἀξαναμένην ἐμπιστοσύνην καὶ κατανοήσιν μεταξὺ ἡμῶν δὲν γνωρίζομεν ἐπαρκῶς τὴν παράδοσιν ἀλλήλων».

Ἐκτὸς αὐτοῦ διαβάζομε στὸ τέλος τοῦ Ἀνακοινωθέντος ὅτι: «Μεγαλυτέρας ἰσως σημασίας ἐν σχέσει πρὸς τὰς ἀντιπροσωπεῖας ἢ ἀπὸ κοινοῦ προσευχὴ καὶ ἡ συμμετοχὴ εἰς τὰς λειτουργικὰς ἀκολουθίας ἐκάστης τῶν Ἐκκλησιῶν... Ἐν προκειμένῳ διησθάνθημεν μετὰ πόνου, ὅτι δὲν δυνάμεθα εἰσεῖτι νὰ ἔχωμεν μυστηριακὴν κ ο ι ν ω ν ῖ α ν. Οὐχ ἦντον ὁμως ἰστάμεθα κατὰ τὰς λειτουργικὰς ταύτας ἀκολουθίας ἀπὸ κοινοῦ ἐνώπιον τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ. Ἐμπιστευόμεθα ὅθεν εἰς τὸν Θεὸν τὴν συνέχισιν τοῦ Διαλόγου ἡμῶν ἐν τῇ ὁδῷ πρὸς τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας καὶ συμφώνως πρὸς τὸ θέλημά του».

ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΕΙΣ

Συζητώντας για το γάμο

ΤΟΥ κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
Ἐπ. Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Καταστατικός χάρτης

Ὅταν, στίς ἑμιλίες μας γιὰ τὴν ὀρθόδοξη πνευματική ζωὴ καὶ τὸ γάμο ἀναφερθήκαμε στὸν πλοῦτο ποὺ ἐνυπάρχει στὴν ἀκολουθία τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου καὶ τὴν ἀποκαλέσαμε «καταστατικὸ χάρτη» τοῦ γάμου, πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἀκροατὲς ζήτησαν νὰ πληροφορηθοῦν κατὰ ποῖο τρόπο θὰ μπορούσαν νὰ ἐμβαθύνουν στίς ἀλήθειες ποὺ προσφέρει τὸ κείμενο αὐτό. Πρότειναν μάλιστα νὰ γίνῃ κάποια σχετικὴ ἔκδοση ποὺ θὰ προσφερόταν ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς στοὺς νεονύμφους ἢ τοὺς μελλονύμφους πρὶν ἀπὸ τὸ γάμο ὡς βοήθεια κατὰ τὴν προετοιμασία τους. Ἐνας καταστατικὸς χάρτης ἀπαιτεῖ ἀσφαλῶς ἐξηγήσεις καὶ ἐπεξηγήσεις.

Ὅσο κι ἂν ἡ λατρεία ἀποτελεῖ στὴν οὐσία μιὰ λαϊκὴ —γιὰ ὅλο τὸ λαό, δηλαδή— κατηχητικὴ ἐπιμόρφωση καὶ ἡ συχνότητά μετὰ τὴν ὁποία παρακολουθοῦμε τὴν ἀκολουθία τοῦ γάμου ὡς προσκεκλημένοι θὰ βοηθοῦσε μικροὺς καὶ μεγάλους στὴν ἐμπέδωση αὐτῶν τῶν ἀληθειῶν, ἐν τούτοις ἡ γ λ ὥ σ σ α τῆς, ὄχι ἀπόλυτα νοηματικὰ κατανοητὴ γιὰ τὸ λαό, καὶ πολλὲς φορές ὁ τ ρ ὀ π ο ς τελέσεώς της, περιορίζει τὴν ἀποκρῦπτει τὴ διαφάνεια τῶν νοημάτων καὶ τῶν εἰκόνων. Αὐτὴ ἡ πραγματικότητα καθιστᾷ ἀναγκαίαι τὴν προσφυγὴν μας σὲ βοηθήματα γιὰ νὰ ἐμβαθύνουμε στίς ἐννοιες καὶ στὸ νόημα τῶν εἰκόνων καὶ τῶν συμβόλων ποὺ περιέχει¹.

Περὶτεῦει, νομίζω, νὰ τονίσουμε τὸ πόσο πολύτιμος γιὰ τὴν κατανόηση τοῦ κειμένου εἶναι καὶ ὁ τρόπος μετὰ τὸν ὁποῖο τελεῖται ἑκάστοτε ἡ τελετὴ τοῦ γάμου. Σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο ἔχουν τὴ θέση τους ὀρισμένες σκέψεις καὶ προτάσεις ποὺ εἶχαν δημοσιευθεῖ στὸ περιοδικὸ «Ἀνάπλασις» τὸ περασμένο φθινόπωρο². Τὶς ὑπενθυμίζουμε, γιὰτι ὅπως τόνιζε ἐπιλογικὰ ὁ ἀρθρογράφος, τὸ κέρδος θὰ εἶναι ἀνυπολόγιστο μετὰ τὴν ἀποκατάσταση καὶ παλινὸρθωση αὐτῆ τοῦ μυστηρίου.

«Συγκεκριμένα καλὸ εἶναι νὰ προσεχθοῦν τέσσερα πράγματα ἀπὸ τὸν ἱερωργό:

α) Πρὶν ἀρχίσει τὸ μυστήριον, νὰ πεί δυὸ λέξεις —ὄχι περισσότερες— γιὰ τὴν ἐπιβαλλόμενη τάξιν καὶ εὐπρέπεια.

β) Νὰ διαβάξῃ τὰ ἀναγνώσματα καὶ νὰ ἀπαγγέλλῃ τὶς εὐχὰς μετὰ πολὺ καθαρὴ ἔκφραση

καὶ ὀρθὴ ἀπαγγελία, χωρὶς διασύννη καὶ προχειρότητα, ὥστε νὰ ἐμπνεύσει τὸ σεβασμὸ καὶ τὴν εὐλάβεια στὸ ἐκκλησίασμα.

γ) Ἐνας βοηθὸς του —ἐπίτροπος ἢ ἄλλο κατάλληλο πρόσωπο— νὰ ἐπιβλέπει τὴν τάξιν καὶ νὰ μὴν ἐπιτρέπει στοὺς παρισταμένους νὰ πηγαινοέρχονται οὔτε στοὺς φωτογράφους νὰ πλησιάζουν τὴν ὥρα τοῦ μυστηρίου.

δ) Νὰ λείψουν τὰ τυχερὰ καὶ νὰ καταργηθοῦν αὐστηρὰ οἱ ἀγοραπωλησίαι στὸ ἱερὸ αὐτὸ γεγονός.

Ἐὰν αὐτὰ τὰ στοιχειώδη πράγματα προσεχθοῦν με συνέπεια, μπορεῖ νὰ ἐπικρατήσῃ μιὰ ἀτιμόσφαιρα σεβαρότητας καὶ ἱερότητας, πρᾶγμα ἐντελῶς ἀπαραίτητο. Ὁ ἱερεὺς εἶναι κύριος μέσα στὸ ναὸ καὶ πρέπει νὰ κάνει σεβαστὴ τὴ θέση του καὶ ἀποδεκτὲς τὶς ὁδηγίες του. Δὲν μπορεῖ νὰ τὸν κάνει ὅ,τι θέλει ὁ κουμπάρος ἢ ὁ γαμπρός. Ἐχομε παραδείγματα ποὺ δείχνουν ὅτι μπορεῖ νὰ ἐπιβληθεῖ χωρὶς φασαρίες καὶ τσακωμούς. Ὁ λαὸς τελικὰ θὰ τὸ καταλάβῃ καὶ θὰ ὑπακούσῃ.

Ἄνοιγμα στοὺς ὀρίζοντες τοῦ κόσμου

Μιὰ ἐγγύτερη ἐνασχόληση μετὰ τὸ κείμενο τῆς ἀκολουθίας θὰ εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα τὴ βαθύτερη κατανόησίν του καὶ θὰ ἀποκάλυπτε τὶς ποικίλες διαστάσεις τοῦ γάμου, στίς ὁποῖες ἀνοίγει ἡ Ἐκκλησία μας τοὺς ἐγγάμους. Ὁ ἐγγάμος ἄνθρωπος καλεῖται μετὰ τὸ γάμο του νὰ ἀσκῆσῃ ἕνα πολυδιάστατο ἄνοιγμα πρὸς τὸ Θεό, τὸν ἢ τὴν σύζυγο, τὰ παιδιὰ, τοὺς ἄλλους, τὸν κόσμον. Καλεῖται νὰ κινήθῃ κεντρομόλα καὶ φυγόκεντρα στοὺς ὀρίζοντες τοῦ δικοῦ του καὶ τοῦ κόσμου. Αὐτὴ τὴ διπλὴ κίνηση τὴν εἶχα διατυπώσῃ παλαιότερα μετὰ τὸν ἀκόλουθο τρόπο:

«Εἰς μίαν πρώτην κεντρομόλον στιγμὴν τῆς κοινωνίας του, τὸ ζεῦγος ἐρευνᾷ τὴν ἐνότητα τῆς σχέσεώς του καὶ ἀπὸ τὴν μοναδικότητά του ἐμβαθύνοντας τὴν δική του καθολικότητα, ἔρχεται εἰς σχέσιν μετὰ τὸ σύνολον τῶν ζευγῶν. Εἰς μίαν δευτέραν στιγμὴν κεντρόφυγον, τὸ ζεῦγος ἔχοντας εὐρεῖ τὴν ταυτότητά του, τίθεται κατὰ μέρος διὰ νὰ ἀνοιγῇ πρὸς τὸν Θεόν, τὰ παιδιὰ καὶ τοὺς ἄλλους»³.

Αὐτὴ τὴν κεντρομόλα καὶ κεντρόφυγη κίνηση τοῦ

σ ἐ δρόμους ποιμαντικῆς διακονίας

ζευγαριού νομίζω ότι την αποδίδει αριστουργηματικά μια σύνθεση του διάσημου δλλανδοῦ ἀρχιτέκτονα Aldo Van Eyck πού εὐτυχίσαμε νά δοῦμε στήν Ἀθήνα, στήν Ἐκθεση πού ὀργάνωσε ἡ Ἐθνική Πινακοθήκη 17 Σεπτεμβρίου ἕως 23 Ὀκτωβρίου 1983⁴.

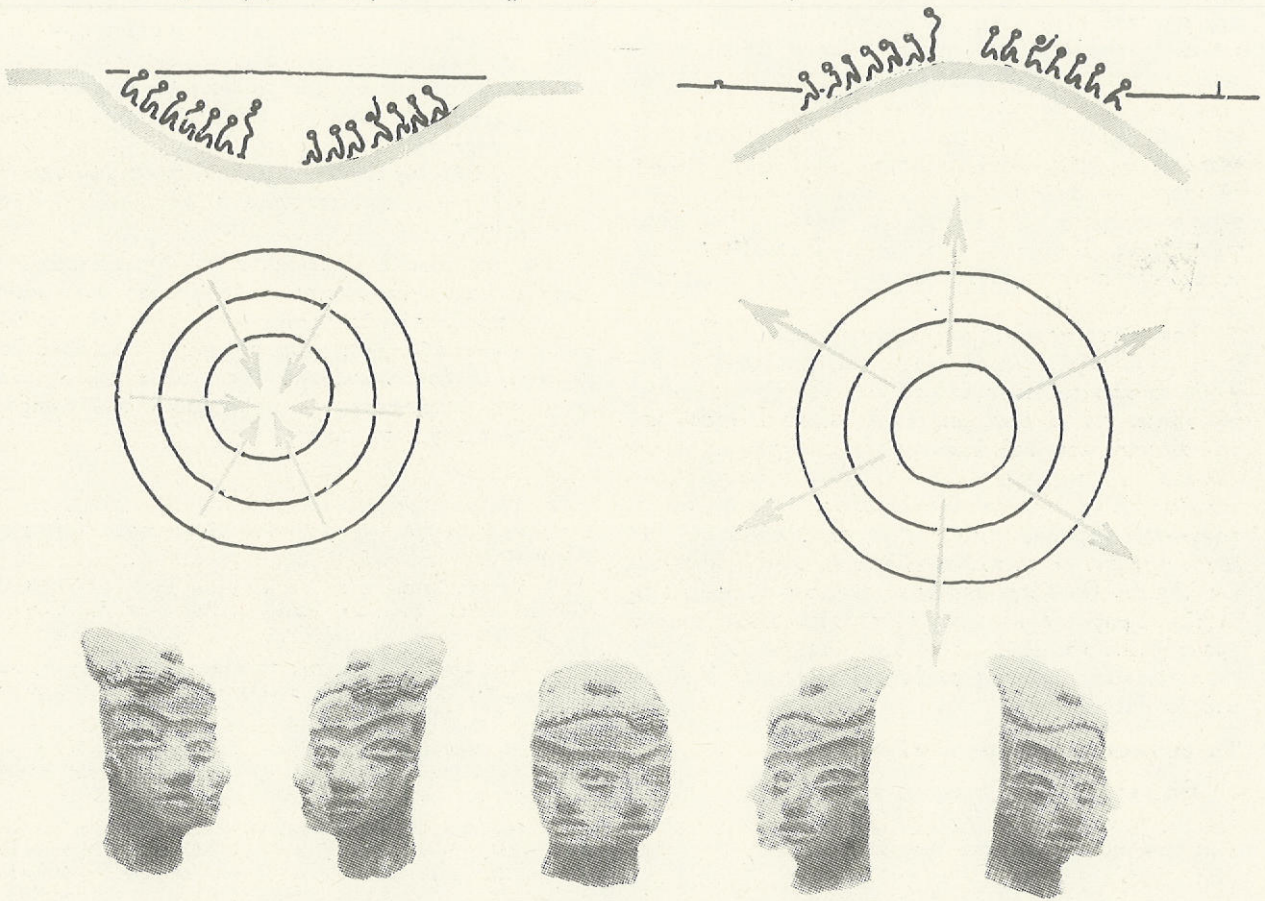
Ἀκολουθία τοῦ Ἰησοῦ καί γάμος

Ἡ ἐμβάθυνση στό κείμενο τῆς ἀκολουθίας τοῦ γάμου εἶναι δυνατό νά βοηθήσει τόν ἕγγαμο στή $\chi\rho\eta\sigma\eta\tau\omega\nu\acute{\alpha}\gamma\alpha\theta\omega\nu$, ὥστε νά μάθει νά εἶναι αὐτάρκης, νά ἐπαρκεῖ στίς ἀνάγκες του καί νά περισσεύει σ' αὐτούς πού ἔχουν ἀνάγκη. Ὁ πλοῦτος του μεταβάλλεται τότε σέ «πτωχεῖα τῆ Πνεύματι» (πρβλ. Ματθαίου ε' 3 καί Λουκᾶ ε' 20), ὁ ἴδιος γίνεται ἀκτῆμων ὡς

ἐλεῆμων καί φιλόξενος συναντώντας ἔτσι τήν ἀκτῆμοσύνη τῶν μοναχῶν. Στήν περίπτωση μάλιστα τῶν ἐγγάμων οἱ σύζυγοι φαίνεται ὅτι δέν κατέχουν καί δέν ἐξουσιάζουν οὔτε καί αὐτά τούς ἀκόμα τά σῶματα (βλ. Α' Κορινθίους ζ' 4).

«Ἵποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ Χριστοῦ» (Ἐφεσίους ε' 21), οἱ ἕγγαμοί εἶναι ἐκτεθειμένοι στήν πιό παράδοξη ὑπακοή, πού τούς κάνει νά ὑποτάσσονται καί νά ὑπακούουν σέ παράλογους πολλές φορές «γέροντες». Αὐτοί μπορεῖ νά εἶναι ὁ ἄνδρας τους, ἡ γυναίκα τους, τά παιδιά τους, ἡ ἀπρόσιμη ἢ καί ἀναμενόμενη, ἀναπόφευκτη πολλές φορές καθημερινή πραγματικότητα.

Γιὰ ὅλα αὐτά τά θέματα πού συζητάμε ἡ ἀκολου-

Κεντρομόλα καί κεντρόφυγη κίνηση.

Ἀνθρωποί καθισμένοι ὁμόκεντρα σ' ἓνα κόιλωμα, ἀτενίζοντας ἀπό μέσα τὸ κέντρο καί ἄνθρωποι καθισμένοι ὁμόκεντρα σ' ἓνα λόφο ἀτενίζοντας πρὸς τὰ ἔξω τὸν ὀρίζοντα. Δύο εἶδη κεντροδότηας: Δύο τρόποι γιὰ νά βροῖσκονται μωζὶ ἢ μόνοι. Οἱ εἰκόνες φρεσικά, ἔχουν διαφορούμενες ἔννοιες - μολοντί ὁ λόφος ἀποκαλύπτει, ὅ,τι πιθανόν κοῦβει τὸ κόιλωμα: ὁ ἄνθρωπος εἶναι στραμμένος καί πρὸς τὸ κέντρο καί πρὸς τὸν ὀρίζοντα. (Ὁ ὀρίζοντας καί τὸ μετατοπιζόμενο κέντρο, τὸ κέντρο καί ὁ μετατοπιζόμενος ὀρίζοντας). Λόφος καί κόιλωμα, ὀρίζοντας καί κέντρο, μοιράζονται ἀπ' τοὺς καθισμένους ὁμόκεντρα. Ἀμφότερα τοὺς συνδέουν καί τὰ δύο τοὺς θέλγουν (Aldo Van Eyck).

θία του γάμου δεν μας αφήνει ακαθοδήγητους. Προβάλλει, είναι αλήθεια, ως πρότυπα τόσα άγια ζεύγη. Τόν Άβραάμ και τή Σάρρα, τόν Ίσαάκ και τή Ρεβέκκα, τόν Ίακώβ και τή Ραχήλ, τόν Μωσή και τή Σεπφώρα, τόν Ίωσήφ και τήν Άσουνέθ, τόν Ζαχαρία και τήν Έλισάβετ, τόν Ίωακείμ και τήν Άννα. Έναπόκειται σέ μās νά επισημάνουμε τίς ιδιαιτερότητες του καθενός από αυτά. Νά έξαγάγουμε μεγάλα μαθήματα και συμπεράσματα για τή ζωή μας έτσι καθώς προκύπτουν από τούς βίους τους. Ή ύπακοή - υποταγή στό θέλημα του Θεού είναι θεμελιώδης «σταθερά» τόσο του μοναχικού όσο και του συζυγικού βίου. Ή θυσία του Άβραάμ, για παράδειγμα, παραμένει φωτεινό μετέωρο υποταγής και παράδοξης αποδοχής του θελήματος του Θεού (βλ. Γενέσεως κβ' 1-19).

Και σέ άλλα επίπεδα είναι διδακτική ή εντρυφήση στους βίους των «εγγάμων αγίων» που αναφέρει ή ακολουθία. Ο Ίωσήφ έχει πολλά νά μās διδάξει για τήν άμφίσημη έννοια τής σ ω φ ρ ο σ ύ ν η ς. Ή σωφροσύνη ως έγκράτεια πριν από τó γάμο, που έπιθραβεύεται στό τέλος με τά στέφανα - μισθό τής σωφροσύνης, αλλά και ως ήμιλια (συνεύρεση, συνουσία) των συζύγων και ευφροσύνη. Ή σωφροσύνη, τελικά, μπορεί νά όρισθεί ως ή συνετή και σύμφωνα με τίς καταστάσεις ζωής που ζούμε χρήση τής έρωτικής μας όρμης (πρίν από τó γάμο ή μέσα στό γάμο, ως παρθένοι ή έγγαμοί)⁵. Σημασία έχει νά προσέξουμε τούς «κανόνες του παιγνιδιού» και τήν τροπή —όχι, βέβαια τή ντροπή—, που παίρνουν οί δυνάμεις μας από ένα σημείο και μετά. Ο Ίωσήφ δεν ντράπηκε νά φύγει γυμνός μακριά από τή γυναίκα του Πετεφρή, γι' αυτό και τροπαιούχος συνάντησε τήν Άσουνέθ (Γενέσεως λθ' 7-12' μα' 45).

Στίς λίγες γραμμές που προηγήθηκαν κάναμε μερικές μόνο νύξεις για τó κέρδος που μπορούμε ως έγγαμοί νά αποκομίσουμε από τó κείμενο τής ακολουθίας του γάμου για τή δική μας ακολουθία του Ίησού και τήν ανταπόκριση και άπάντηση στίς λεγόμενες ευαγγελικές σ υ μ β ο ο υ λ έ ς (παρθενία, άκτημοσύνη, ύπακοή). Είναι, βέβαια, δλόκληρη τ ε χ ν η νά ευφραίνεσαι σωφρονών, πτωχός νά περισσεύεις εις πάν έργον αγαθόν, νά πορεύεσαι έν ειρήνην έργαζόμενος τάς έντολάς του Θεού και ύποτασόμενος στό θέλημά Του. Άξίζει όμως τόν κόπο νά τó επιχειρήσουμε και νά προσφέρουμε και μεις, με τó δικό μας, βέβαια, τρόπο, τίς άπαντήσεις μας στίς συμβουλές αυτές ως δ ω ρ α πρós τó Θεό⁶.

Τó συγκεκριμένο και ó γάμος

Θά περατώσω τó σημερινό άρθρο με τó π α ρ ά δ ε ι γ μ α ένός σύγχρονου ζευγαριού από τή Γαλλία, που μās βοηθάει νά σχηματίσουμε μία συγκεκριμένη εικόνα για τόν τρόπο άσκήσεως τής «άκτημοσύνης» και τής παραιτήσεώς μας από τά περισσά ως περιττά ώστε νά περισσεύουμε σ' αυτούς που έχουν ανάγκη.

Λίγες έβδομάδες πριν παντρευτούν, ó Γιάννης και ή Κατερίνα συνόδεψαν τó προσκλητήριο γάμου που έστειλαν στους προσκεκλημένους τους, με τó ακόλουθο σημείωμα αναφορικά με τά γαμήλια δώρα.

«Πολλοί μās ρωτούν σχετικά με τά δώρα που θά θέλαμε νά μās προσφέρουν με τήν ευκαιρία του γάμου μας.

Με πολύ άπλό τρόπο θέλουμε νά σās καταστήσουμε κοινωνούς τής ακόλουθης επιθυμίας μας.

Κάνοντας μία πρώτη εκτίμηση τής καταστάσεώς μας διαπιστώνουμε, ότι αυτή τή στιγμή, έχουμε όσα θεωρούνται ως άπαραίτητα για νά μπορούμε νά ζήσουμε. Επιθυμούμε, λοιπόν, νά εκφράσουμε τήν ευχή, τó ποσό που αντίστοιχεί στό γαμήλιο δώρο που θά μās χαρίζατε, νά τó μοιραστούν:

—ή Καθολική Έπιτροπή έναντίον τής πείνας, —και ένα ίδρυμα ύποδοχής προσώπων που όρισκονται σέ ειδικές ήθικές δυσκολίες. Τó ίδρυμα θά επιλεγεί με κλήρωση ανάμεσα σέ περισσότερα.

Για νά μπορούσει νά γίνει αυτό σās προτείνουμε νά στείλετε τήν προσφορά σας —με τραπεζική ή ταχυδρομική έπιταγή, στην όποία θά αναγράφεται ότι τó αποστελλόμενο ποσό άφορά τόν γάμο του Γιάννη και τής Κατερίνας— στόν πατέρα... (τάδε) έφημέριό τής ένορίας... (τάδε), ó όποιος και θά μās έμβάσει τó συνολικό ποσό χωρίς μνεία των όνομάτων των συγκεκριμένων δωρητών.

Σās ευχαριστούμε εκ των προτέρων που θελήσατε νά συμμετάσχετε σ' αυτή μας τήν έπιλογή⁷.

Θά μπορούσαμε ασφαλώς νά πολλαπλασιάσουμε τά παραδείγματα για σύγχρονες εφαρμογές στην καθημερινή πράξη των ποικίλων διαστάσεων τής όρθόδοξης πνευματικής ζωής μέσα στό γάμο. Άς άρκεσθούμε όμως σέ όσα αναφέραμε μέχρι τώρα και άς κλείσουμε τήν παρένθεση των συζητήσεων που άνοίξαμε «συζητώντας για τó γάμο».

1. Τέτοιου είδους βοηθήματα θά συμπεριλάβουμε στή διβλιογραφία που θά δημοσιεύσουμε σέ προσεχές τεύχος του «Έφημέριου».

2. Τεύχος Σεπτεμβρίου - Οκτωβρίου 1984, σ. 30. Ο τίτλος του άρθρου ήταν, «Ο γάμος: μυστήριο και όχι παιγνίδι» (σ. 29-30).

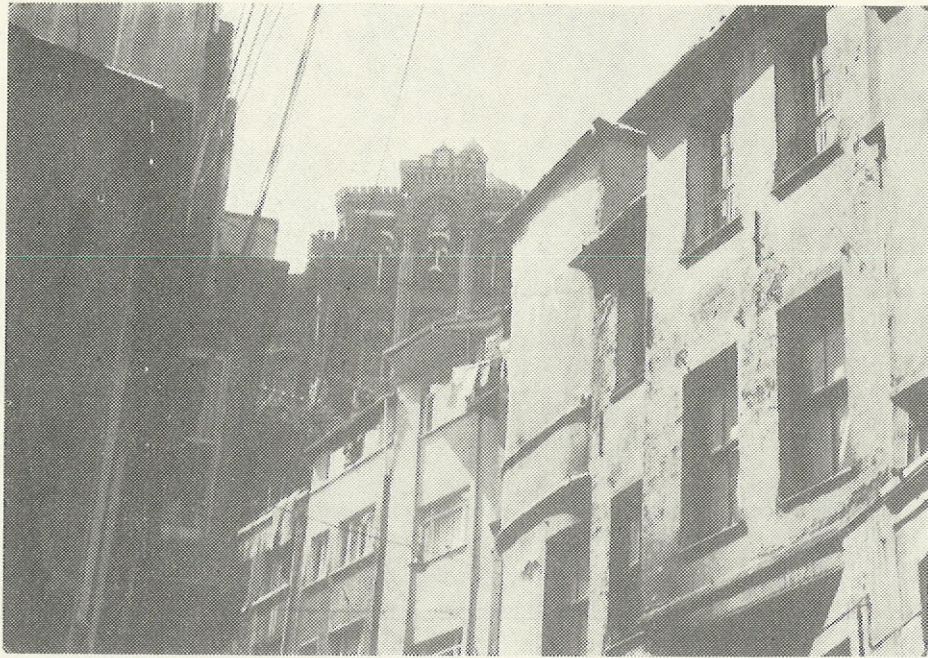
3. Βλ. άρθρο μου: Μυστήριο άγάπης - εκκλησία μικρά. Ο γάμος εις τήν Ορθόδοξον Έκκλησίαν, ανάπτυπο από τó περ. «Κοινωνία», Αθήναι 1975, σ. 13.

4. Η σύνθεση και τó κείμενο του Aldo Van Eyck προέρχεται από πολύπτυχο τεύχος, έκδοση τής Έθνικής Πινακοθήκης με τήν ευκαιρία τής έκθεσεως, Αθήνα 1983.

5. Βλ. άρθρο μου: Σεξουαλική διαπαιδαγώγηση του παιδιού. Θεολογική προσέγγιση, στό περ. «Έκλογή (Θεμάτων Κοινωνικής Προνοίας)», τεύχος 52, Αύγουστος 1980, σ. 107-108.

6. Για τήν εκκλήρωση των «ευαγγελικών συμβουλών» ως προσφοράς δώρων πρós τó Θεό, κάνει λόγο ó Άββάς Δωρόθεος στην Α' Διδασκαλία του, παράγραφοι 11-13. Βλ. Έργα Άσκητικá, Αθήναι, Έκδ. «Έτοιμασία», 1981, σ. 90-93.

7. Τó προσκλητήριο και τó σημείωμα έθεσε στή διάθεσή μου ó π. Ηλίας Μαστρογιαννόπουλος τόν όποιο και ευχαριστώ από τή θέση αυτή.

ΣΤΗ ΒΑΣΙΛΕΥΟΥΣΑ
ΣΑΝ ΣΕ ΟΝΕΙΡΟ

Πατριαρχική
χοροστασία
εἰς τὸν Πάνωεπιτο
Ναὸ τοῦ
Ἁγ. Γεωργίου

← Μ. τοῦ Γένους Σχολή.

Τοῦ κ. **Ι. Μ. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗ**

(Μέρος πέμπτο)

Τῆς Σταυροπροσκύνησης στὸν Πάνωεπιτο Πατριαρχικὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου εἶναι μιὰ ἐξαιρετικὴ εὐκαιρία γιὰ νὰ ζήσει κανεὶς ἀπὸ κοντὰ τὴν ὀρθόδοξη λατρεία στὴν καρδιὰ τῆς Ὁρθοδοξίας, ἀλλὰ καὶ νὰ γνωρίσει τὴν πατριαρχικὴ λειτουργικὴ τάξη. Τῆ μεγάλη αὐτὴ γιορτὴ τῆς πίστεως μας, τὴν τόσο συμβολικὴ γιὰ τὴ σταυρικὴ πορεία τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας εἶναι διατεταγμένη πατριαρχικὴ χοροστασία καὶ τὰ καθιερωμένα τηροῦνται στὸ Φανάρι μὲ εὐλαβικὴ προσήλωση στὴν παράδοση.

Ἡ ἐκκίνηση δυστυχῶς ἀπὸ τὸ ξενοδοχεῖο συναρτημένη ἀναγκαστικὰ μὲ τὸ ὀργανωμένο πρόγραμμα σοῦ στερεῖ ἓνα σημαντικὸ μέρος ἀπὸ τὸν Ὁρθρο, ποῦ εἶναι μέσα στὸν ἱστορικὸ πατριαρχικὸ Ναὸ μιὰ καλλιτεχνικὴ

Ὁ ἀρκουδιάρης μὲ τὰ ζῶα του μαζί μ' ἓναν Ὁρθόδοξο κληρικό. Τὸ στιγμιότυπο σὲ φέρνει πίσω στὸ Βυζάντιο.

ἀπόλαυση, κυριολεκτικὰ πνευματικὴ πανδαισία. Ἡ διαδρομὴ ὅμως εἶναι καὶ αὐτὴ μιὰ αἰσθητικὴ εὐχαρίστηση, καθὼς νωχελικὰ ἢ αἰείποτε Βασιλεύουσα ξυπνοῦσε καθρεφτίζοντας τὶς ἀνάερες σιλουέτες τῶν ἀναρίθμητων μιναρέδων τῆς στὸν Κεράτιο. Δὲν γνωρίζω πολλὰς πόλεις στὸν κόσμῳ μ' αὐτὴ τὴν πυκνότητα τεμνῶν ἀλλὰ καὶ ἐναλλαγὴ τῶν σχημάτων. Τὸ μάτι σοῦ αὐτόματα φάχνει τὸν γνῶριμο, τὸν πολυαγαπημένῳ καὶ πολυτραγουδισμένῳ μέγα τροῦλλο τῆς Ἁγιά - Σοφιάς. Μόλις ποῦ προφταίνεις νὰ τὸν διακρίνεις, καθὼς τὸ ὄχημα κατευθύνεται τώρα ὀλοταχῶς στὰ Πατριαρχεῖα. Πρόγευση στιγμῶν ἀνεπανάληπτων γιὰ ἓνα Ρωμιὸ ποῦ θὰ δρασκελίσει τὸ κατώφλι τοῦ ἐθνικοῦ Παλλάδιου.

Ἡ κίνηση στοὺς δρόμους ζωηρεύει ὀλοένα πιὸ πολὺ καὶ οἱ μικροπωλητὲς ξεκινοῦν τὸ ρυθμικὸ τραγούδι τους. Ἀνάμικτη ἢ Ἀνατολὴ μὲ τὴ Δύση, ἀληθινὸ σταυροδρόμῳ δυὸ ἡπείρων καὶ δυὸ κόσμων διαφορετικῶν τόσο στὴ νοοτροπία ὅσο καὶ στὸν χαρακτήρα. Μὰ ποῦ πολὺ κρατᾶει ἢ Ἀνατολή. Ἐξω ἀπ' τὸ ξενοδοχεῖο οἱ ἀρκουδιάρηδες μὲ τὰ σωματώδη ζῶα τους σοῦ θυμίζουν σκηγὲς ἀπ' τὰ νιάτα σοῦ σὲ μιὰν ἄλλη μεγάλη πόλη τῆς Ἀνατολῆς, τὸ αἰγυπτιακὸ ἐπίγειο, μόνῳ ποῦ ἐκεῖ ἀντὶ γιὰ ἀρκοῦδες περιέφεραν μαῖμοῦδες, ποῦ χόρευαν μὲ τὸ πρόσταγμα: «μαῖμόν ἐλ - αλα αμπ!» (ἢ μαῖμόῦ ποῦ παῖζει, χορεύει!).

Ἐδῶ οἱ ἀρκοῦδες ἔχουν πιὸ κωμικὴ ἀκόμη ἐμφάνιση, ἂν καὶ δείχνουν ἐξαιρετικὰ εὐλύγιστες γιὰ τὸν ὄγκο τους. Ὅπου ξαφνικὰ στὸ θεῆμα ἀνακατεῖονται ἓνα - δυὸ δικοὶ μας κληρικοὶ ρασοφορεμένοι ποῦ σπεύδουν ἀπὸ περιέργεια ν' ἀπαθανάτισουν τὰ στιγμιότυπα καὶ ὁ νοῦς τρέχει ἀσυναίσθητα στὸ Βυζάντιο, τὸν Ἰππόδρομο, τὰ πλούσια θεῆματα τοῦ Βυζαντίου μὲ τὰ κάθε λογῆς ζῶα...

(Συνεχίζεται)

ΓΕΝΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΣΤΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΚΟΣΜΟ*

Του Πρεσβ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΣΚΙΑΔΑΡΕΣΗ
Δ/ντου Έκκλησιαστικού Λυκείου Πατρών

5) Η συγκρότηση και λειτουργία «Ένοριακού Κέντρου» σε κάθε ένορία είναι κάτι περισσότερο από ανάγκη σήμερα. Αποτελεί απαίτηση των καιρών. Η συγκέντρωση των ένοριών σε κάθε ευκαιρία που θα παρουσιάζεται μέσα στη ζωή της ένορίας (όμιλίες, γιορταστικές εκδηλώσεις, προβολή slides, συγκεντρώσεις για συζήτηση διαφόρων θεμάτων που αφορούν την ένορία κ.ά.) θα γίνει αίτια να συνδεθούν οι πιστοί περισσότερο με την ένορία τους και να θερμανθεί έτσι περισσότερο ή πιστή και ή ευσεβεία τους. Μέσα στα πλαίσια του ένοριακού κέντρου έχει φυσικά τη θέση της και η νέα γενιά, ή όποια θέλει: —και δικαιοῦται: να θέλει:— τὸ δικό της χώρο και τὸ δικό της πρόγραμμα ποιμαντικής διακονίας. Η λειτουργία «Κέντρου Νεότητας» σε κάθε ένοριακό κέντρο είναι περιττό να τονίσουμε πώς αποτελεί, κατά την ταπεινή μου γνώμη, την πρώτη ανάγκη και επομένως πρέπει για μᾶς να είναι ὁ πρώτος ποιμαντικός μας στόχος. "Αν εξασφαλίσουμε μιὰ «φωλιά» για τὰ παιδιά μας, ἕνα «στέκι» για τοὺς νέους μας πλὴν στὸ Ναὸ γιὰ νὰ μπορούμε ἔτσι νὰ τοὺς προσφέρουμε μαζί μὲ τὸ διδῆλο καὶ τὴ διδασχὴ καὶ τὴν ψυχαγωγία θάχουμε κάμει: τὸ πρῶτο θετικὸ δῆμα πρὸς τὸν κόσμο τῶν νέων. Εἶναι γνωστὸ πὼς οἱ νέοι ἔχουν τὸ ἀνικανοποίητο, πὸ ὀφείλεται: στὸ ἀσυνείδητο κενὸ τὸ ὁποῖο ὑπάρχει: μέσα στὸν ψυχικὸ τους κόσμο, ὅπως ἔπίσης εἶναι γνωστὸ καὶ θέδιο 100% πὼς νοσταλγοῦν τὰ αὐθεντικὰ ἰδιανικά. Σ' αὐτὴ τους τὴ νοσταλγία πρέπει: νὰ ἀνταποκριθεῖ ἡ Ἐκκλησία, ἡ ὁποία πρέπει: νὰ διατεθεῖ στοὺς νέους μας ὡς ὅταν τόπος ἐμπρακτικῆς ἀγάπης, δέδαιης ἐλπίδας, ἀληθινῆς ἐλευθερίας, δικαιοσύνης, ἔρευνας καὶ δύναμης. Γιατί ὄχι: νὰ μὴ ἐγκαινιάσει: ἡ Ἐκκλησία καὶ κάποια θετικὴ σχέση μὲ τὸν ἀθλητισμὸ, ὁ ὁποῖος ξέρουμε πόσο τραβάει: τοὺς νέους μας; Θὰ ἦταν δυνατὸ καὶ μέσα ἀπ' τὸν ἀθλητισμὸ νὰ προσφέρει: ἡ Ἐκκλησία στοὺς νέους τὸ λυτρωτικὸ της μήνυμα. Ὑπάρχουν ἀρκετοὶ νέοι καὶ νέες, πὸ ἐνῶ ἀσχολοῦνται: μὲ τὸν ἀθλητισμὸ διψοῦν καὶ τὸ Χριστό. Πρόσφατο παράδειγμα ἡ "Αννα Βεροῦλη*.

(*) Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελ. 125 τοῦ ὕπ' ἀρ. 9 τεύχους.

* Στὸ σημεῖο αὐτὸ διαβάστηκε ἡ παρακάτω ἐπιστολὴ τῆς "Αννας Βεροῦλης:

Καβάλα 20.10.82

Ἄγαπητὲ κύριε...

Δὲν ξέρω πὼς νὰ ἀρχίσω. Εἶμαι πολὺ συγκινημένη ἀπὸ τὸ γράμμα σας. Τώρα ξέρω πὼς δὲν εἶμαι μόνη. Νὰ ξέρατε πόσο: πολλοὶ εἶναι αὐτοὶ πὸ πιστεύουν καὶ ὅμως δὲν τολμοῦν νὰ τὸ δηλογοῦν γιατί φοβοῦνται. Νὰ ξέρατε πόσα νέα παιδιά κἀνουν κρυφὰ τὸ Σταυρὸ τους γιατί φοβοῦνται: νὰ ἀντιμετωπίσουν ὅσα ἐγώ. Καὶ δὲν ἀκουσα οὔτε διάβασα λίγα. Μὲ εἶπαν θρησκόληπτη, ἀπολύκη, Κάρλ Μάρξ 70... καὶ ἕνα σωρὸ ἄλλα πὸ

6) Ἐντατικὴ προσπάθεια πρὸς κάθε κατεύθυνση καὶ μὲ κάθε ἔξυπνο, ὡς μοῦ ἐπιτραπεί νὰ πῶ, τρόπο γιὰ νὰ ἀκούγεται: ἡ φωνὴ τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὰ μέσα μαζικῆς ἐνημέρωσης. Ἐδῆς ἔργο θὰ ἦταν κάθε ἱ. Μητρόπολις νὰ μπορεῖ νὰ κυκλοφορεῖ, ἔστω μὴναια, καλαίσθητη καὶ προσεγμένη ἐφημερίδα, Ἐπίσης στὸν ἡμερήσιο ἢ ἑβδομαδιαῖο πολιτικὸ τύπο νὰ δημοσιεύονται: ζῶντανὰ καὶ ἐπίκαιρα θέματα γιὰ νὰ περνᾶει: καὶ μ' αὐτὸ τὸν τρόπο στὸ λαὸ ἡ Ἐκκλησία τὰ δικά της μήνυματα.

7) Ἡ ἀπὸ μέρους τῆς Ἐκκλησίας ἀξιοποίηση τῶν πορισμάτων τῆς ἐπιστήμης, τῆς ὁποίας ἡ δόθηθεια: στὴν ποιμαντικὴ διακονία της μπορεῖ νὰ εἶναι ἀξιολογη. Ἡ συνάντηση τῆς ποιμαντικῆς μὲ τὴς ἐπιστῆμες εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαῖα ὄχι: μόνο γιατί ὅπως ὁποῖοτε ἡ ποιμαντικὴ θὰ βοηθηθεῖ ἀπ' αὐτὲς στὴ γνώση τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν προβλημάτων του, ἀλλὰ καὶ γιατί θὰ ἐπηρεάσει: καὶ αὐτὴ πνευματικὰ τὴς ἐπιστῆμες. Ἴσως τὸ γεγονός: ὅτι οἱ ἐπιστῆμες σήμερα δὲν ἔχουν τόσο πολὺ ἀγαθὲς σχέσεις μὲ τὴ Θεολογία νὰ ἀποτελεῖ γιὰ τὴν ποιμαντικὴ τῆς Ἐκκλησίας ἕνα ἀκόμη σοβαρὸ πρόβλημα.

8) Πολύτιμη δόθηθεια: στὴν Ποιμαντικὴ πράξη τῆς Ἐκκλησίας προσφέρει: ἡ ψυχολογία καὶ οἱ ἄλλες ἀνθρωπολογικὲς ἐπιστῆμες. Εἶναι εὐλογία Θεοῦ τὸ γεγονός: ὅτι καὶ στὸν Ὁρθόδοξο χώρο μας ἔχει: θεραπευθεῖ ὡς ἰδιαιτέρως ἐπιστημονικὸς κλάδος τῆς ποιμαντικῆς Θεολογίας ἡ Ποιμαντικὴ Ψυχολογία, ἡ ὁποία μὲ ἀφετηρία τὴν πνευματικὴ ἐμπειρία τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας, τὴ λειτουργικὴ ζωὴ της καὶ τὴς σύγχρονες ἐφαρμογὲς τῆς ψυχολογίας καὶ ψυχιατρικῆς εἶναι: πολυτιμότερος σύμβουλος τοῦ ποιμῆνος στὴν ποιμαντικὴ του διακονία. Ὁ ποιμὴν πρέπει: νὰ εἶναι: σὲ θέση νὰ κάνει: ἐνδοσκοπήσεις: στὸ

ἀν μὴ τι ἄλλο θοῖζον τὰ θεῖα. Σὲ μιὰ παρέα εἶπαν: "Απὸ πότε ἡ Παναγία ἀσχολεῖται μὲ τὸν ἀθλητισμὸ;

Καὶ ὅμως δὲν εἶναι φέμματα, ὅτι ἡ Παναγία τριγύριζε στὴν ἐπαλξὴ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Δὲν εἶναι φέμματα, ὅταν τὴν εἶδαν χιλιάδες φαντάροι στρατηγὸ νὰ τοὺς ὀδηγεῖ στὴν Πίνδο. Δὲν εἶναι φέμματα, ὅταν μετὰ ἀπὸ κάθε νίκη ἔφωλαν εὐχαριστίες. Ὅσο γιὰ τὸ μεταλλιο πὸ θὰ τὸ πάω στὴ Μεγαλόχαρη, τὸ κορόϊδεψαν κι αὐτό. Ὅμως φαίνεται πὼς δὲν ἔχουν ἰδέα ἀπὸ Ἑλληνικὸς λαϊκὸς στιχοῦς ὅπως, «τ' ἀνδρειωμένου τ' ἄρματα δὲν πρέπει: νὰ πουλιοῦνται. Μόνον πρέπει: στὴν Ἐκκλησία νὰ πᾶν νὰ εὐλογοῦνται».

Δὲν ξέρω ἀν ἕνα εὐχαριστῶ εἶναι ἀρκετὸ γιὰ νὰ σᾶς ἐκφράσω αὐτὸ πὸ αἰσθάνομαι. Ἔτσι: θὰ σᾶς δώσω μιὰ ὑπόσχεση: "Ὅσο θὰ μπορῶ θὰ ἀγωνίζομαι καὶ θὰ προσπαθῶ πάντα νὰ φαίνομαι: ἀντάξια τῶν προσδοκιῶν σας ὡς ἄληθινὴ Ἑλληνίδα».

Μὲ ἀγάπη

"Αννα Βεροῦλη, Δαγκλῆ 12, Καβάλα.

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ*

Τοῦ κ. ΔΗΜΗΤΡΗ ΦΕΡΟΥΣΗ

Ἐπομένως, μετὰ τὴν ἐγκρίση καὶ τὴν προστασία τῆς Ἐκκλησίας, ἀπὸ τὴν πρώτη μέρα τῆς ἱδρύσεως τῆς ἐλληνικῆς Τηλεόρασης, ἐμεῖς, δώσαμε ἓνα δεῖλό, μὴ ἀποφασιστικό παρὸν γνωριμίας καὶ δυνατοτήτων. Παρουσιάσαμε, γιὰ δώδεκα χρόνια, θρησκευτικές, πνευματικές ἐκπομπές, πού ἔχῃ μόνο μέτρησαν θετικά στὸ ὅλο πρόγραμμα τῆς νηπιακῆς Τηλεόρασης, μὰ καὶ ἀπόσπασαν τὴν ἐπιδοκιμασία, ἀκόμα καὶ ἀδιάλλακτων ὁπαδῶν τοῦ πολιτικοῦ καὶ ἰδεολογικοῦ ρητορισμοῦ.

Ἄ π ὀ τ ο ῦ ς θ η σ κ υ ρ ο ῦ ς τ ῆ ς Ὁ ρ θ ο δ ο ξ ί α ς μ α ς .

Ἡ ἐναρξὴ ἔγινε ἀπὸ τὸ ΕΙΡΤ (EPT 1) μετὰ τὴν ἐκπομπή μας «ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΘΗΣΑΥΡΟΥΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ ΜΑΣ».

Ἦταν μὴ εἰκοσάλεπτη περίπου ἐκπομπή πού περιλάβαινε θέματα ἀπὸ τὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, τοὺς ἁγίους τῆς, τὴν ἱστορία τῆς, τὴν διορθόδοξη δραστηριότητά τῆς, τὸ ποιμαντικό καὶ κοινωνικό ἔργο τῆς, τὴν ἀποστολή τῆς στὸν κόσμον, κ.λπ.

Γιὰ πρώτη φορὰ, ἐμεῖς παρουσιάσαμε τότε ἀπὸ τὴν Τηλεόραση τὸ Ἅγιον Ὄρος, τὴν Ἐξωτερικὴ Ἱεραποστολή, τὸν Κοσμά τὸν Αἰτωλό, τὸν Κύριλλο καὶ Μεθόδιο, τὴν Πάτμο κ.ἄ.

Ἡ δομὴ τῆς ἐκπομπῆς ἦταν σύμφωνη μετὰ τὴν ἀπραγμὴ ἀκόμη ἡλικία τῆς ἐλληνικῆς Τηλεόρασης. Δηλαδή ἡχογραφημένο σπικλάξ, 30 - 40 διαφάνειες ἢ εἰκόνες δι-

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 126 τοῦ ὑπ' ἀρ. 9 τεύχους.

θυθὸ τῆς προσωπικότητας τοῦ ἀνθρώπου. Αὐτὸ βέβαια προϋποθέτει: ἀφ' ἑνὸς θεωρητικὴ συγκρότηση καὶ συνεχῆ ἐπιστημονικὴ ποιμαντικοψυχολογικὴ ἔρευνα, ἀφ' ἑτέρου αὐτογνωσία, ὅπως καὶ πρὸ πάνω ἀνεφέρθηκε. Ἀποτελεῖ πλέον ἐπιστημονικὸ ἀξίωμα στὴ σύγχρονη ψυχιατρικὴ καὶ ψυχοθεραπευτικὴ πὼς ἐκείνος πού θὰ ἀναλάβει: νὰ θεραπεύσει ἓνα ψυχικά ἄρρωστο ἄνθρωπο ὀφείλει: νὰ εἶναι ἐνήμερος τῶν προσωπικῶν του τραυμάτων καὶ συμπλεγμάτων, τῶν ἰδιορρυθμιῶν, ἔστω, τοῦ χαρακτήρα του. Αὐτὸ τὸ σημερινὸ ἐπιστημονικὸ ἀξίωμα τῶν διατυπώσε: πρὶν ἀπ' τοὺς σύγχρονους ψυχιάτρους καὶ ψυχολόγους οἱ Νηπιακοὶ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας ὅταν ἐπέμεναν στὴν προσωπικὴ τελείωση τοῦ ποιμένου. Γιὰ νὰ φθάσει: ὁ ποιμὴν στὴν ἑτερογνωσία πρέπει: νὰ διαθέτει: ἀδιάρρηκτὴ αὐτογνωσία, ἢ ὁποῖα θὰ τοῦ ἐξασφαλίζει: τὴν ἀπαραιτήτη ψυχολογικὴ ὁρμητικὴ μετὰ τὴν ὁποῖα θὰ διεξοδῆ: στὸ βάθος τῆς προσωπικότητας τοῦ ποιμνιζομένου.

(Συνεχίζεται)

χωρὸς βίντεο, βυζαντινὴ μουσικὴ καὶ κάποτε - κάποτε ζωντανὴ ἐμφάνιση στὸν ἀέρα!

Στὴ συνέχεια καὶ μετὰ τὴν ἀπόκτηση πείρας (ποιὸς ἦταν τότε ὁ εἰδικός;) προχωρήσαμε στὴ ζωντανὴ παρουσίαση τῶν θεμάτων μας καὶ τὸν ἐμπλουτισμὸ τους μετὰ πρὸ θαρραλέες μεταδόσεις.

Στὸ ὅλο πρόγραμμα τοῦ ΕΙΡΤ (EPT 1) ἡ ἐκπομπὴ παρέμενε μοναδική: ἐκτὸς ἀπὸ τὴν συναίνεση, τῆς Ἐκκλησίας, καὶ μάλιστα τοῦ Μκκ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Σεραφεῖμ, τότε Μητροπολίτη Ἰωαννίνων, προέδρου τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Τύπου, ἐκείνοι: πού ἐξασφάλιζαν τὴ μετάδοσή τῆς ἦσαν ἄνθρωποι: τοῦ Ἰδρυμάτος πού ἀγαποῦσαν τὴν Ἐκκλησία καὶ πού ὀφείλω, τώρα, μετὰ τὴν εὐκαιρία αὐτῆ τοῦ μικροῦ ἀπολογισμοῦ γὰ τοὺς εὐχαριστήσω θερμά.

Σ' αὐτοὺς, συγκαταλέγονται: ὁ Γεώργιος Κάρτερ, ὁ Γεώργιος Ἀναστόπουλος, ὁ Γεώργιος Δάμπασης, ὁ Μανώλης Μαυρομάτης καὶ ἡ Μίκα Ζαχαροπούλου καθὼς καὶ ὁ ἀείμνηστος Ἡλίας Μασούρας.

Ὅλοι: τοὺς μετὰ ἀγάπη ἐδειχναν καθημερινὰ τὴν φροντίδα τους στὴν ἐκπομπή. Τὴν βοηθοῦσαν καὶ συγχὰ τὴν προστάτευαν ἀπὸ παρανοήσεις, παραλείψεις καὶ δοκιμασίες.

Ἡ πρώτη μας ἐκπομπὴ ἔγινε τὸ Μεγάλον Σάββατον, 17 Ἀπριλίου τοῦ 1971, μετὰ θέμα: «Ἅγιον Ὄρος» (δοκιογραφικὸ). Καὶ στὴ συνέχεια ἀκολούθησαν ἄλλες, ὅπως:

Κύριλλο καὶ Μεθόδιο — Ἁγία Σοφία - τὸ φῶς τῆς οἰκουμένης — Στὰ βήματα τοῦ Θεανθρώπου — Παῦλος, Ἀπόστολος τῆς Οἰκουμένης — Ἑλληνες κληρικοί στοὺς ἀγῶνες τοῦ Γένους — Ἐθνομάρτυρας Κοσμάς ὁ Αἰτωλὸς — Βυζαντινὴ Θεσσαλονίκη καὶ ὁ Ἅγιος Δημήτριος — Πάτμος, τὸ Νηοὶ τῆς Ἀποκάλυψης — Τῶν Ἁγίων Πατέρων ὁ χορὸς — Τὸ καύχημα τῆς Θεσσαλονίκης — Ἅγιος Νεκτάριος — Σινά, στὰ βήματα τοῦ Θεοῦ — Δεῦτε ἴдите πιστοί... — Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχες καὶ ὁ Οἰκουμενικὸς Διάλογος — Ὁσία Φιλοθέη, ἡ Ἀθηναία — Ἡ Ὁρθοδοξία στὴν Ἀφρική — Τὸν Σταυρὸν Σου προσκυνοῦμεν... — Τὸν Νυμφίον ἀδελφοὶ ἀγαπήσωμεν — Ὁ Σταυρὸς Σου Κύριε, ζωὴ καὶ Ἀνάστασις — Μονὴ Ζωοδόχου Πηγῆς Βύρωνος — Ἡ ἱστορικὴ Μονὴ Πετράκη — Ἡ Θεοπέκκος στὴν Ὁρθόδοξη ἀγιογραφία — «Ὁρανοὶ εὐφρανίσθωσαν...» — Ἡ Παναγία τῆς Τήνου — Στὴν πύλη τ' οὐρανοῦ — Ὁ Ἅγγελος τῆς Ἐρήμου — Ἡ Μεγαλόχαρη — Ἐκκλησία καὶ νέοι — Ἰωάννης Χρυσόστομος — Ὁ Ἅγιος τῶν θαλασσῶν, Νικόλαος — Ὁ Ἅγιος Σπυρίδων — Ἅγιος Βασίλειος Μετσόβου — Ὁ Μέγας Ἀθανάσιος — Ὁσιος Λουκάς — Ἰδοὺ ἀναβαίνομεν... — Μεγάλῃ Τετάρτῃ — Μεγάλῃ Πέμπτῃ — Πάσχα Κυρίου — Ὁ Εὐαγγελιστὴς Μάρκος — Κύπρος, τὸ νηοὶ τῶν ἁγίων — Ὁ Μέγας Κωνσταντίνος — Ἡ Παναγία τοῦ Λυκοδήμου — Ἀπόστολος Βαρνάβας — Ἱερὰ Μυτιλήνη — Ἱερὰ Μονὴ Κοσιφοῦνίσσης Δράμας — Παναγία ἡ Προσιώτισσα — Καισαριανή — Ἡ ἀγιασμένη Σαντορίνη — Ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας — Ἡ ἐκκλησία στὸ σύγχρονον κόσμον — Μυστράς, στὶς ρίζες τοῦ Νεοελληνισμοῦ — Ὁ οἰκουμενικὸς ἐλληνισμὸς καὶ ἡ Ὁρθοδοξία.

(Συνεχίζεται)

Ε Π Ι Κ Α Ι Ρ Α

Πόσοι οί θρηνωδοί;

ΓΙΑ ΤΑ ΠΥΡΗΝΙΚΑ γίνεται λόγος τὸ τελευταῖο διάστημα, ὄλο καὶ πὺδ πολὺ. Ἡ ἐκτροπὴ ἀπὸ τὴν εὐθεία τῆς ἠθικῆς — μὲ τὴν εὐρύτερη σημασία — ἐξοστρακίζει σὲ μονοπάτια ἢ καὶ λεωφόρους φανλότητος. Διαμαρτυρίες γραπτῆς καὶ προφορικῆς, σχεδὸν καθημερινά, ὑψώνονται ἀπὸ κάθε γεωγραφικὸ μῆκος καὶ πλάτος τοῦ πλανήτη μας. Τὸ κοινὸ αἴσθημα ἔχει ἰδιαίτερα εὐδαισιολογηθεῖ καὶ θρῖσκειται σ' ἐργήγορη. Τίς πὺδ πολλὰς ὅμως φορὰς — σὲ περισσώτερες περιπτώσεις — οἱ ἄνθρωποι φροδοῦνται τὸν πυρηνικὸ ὄλεθρο δίχως νὰ μποροῦν νὰ ψηλαφήσουν ἔστω τίς πραγματικὰς διαστάσεις πὺδ ἐνδέχεται νὰ πάρει.

Σύμφωνα μὲ αὐστηροὺς ὑπολογισμοὺς, μέσα σὲ πυρηνικὸ χάος πὺδ θὰ ἀκολουθήσει τὴν ἀσύλληπτη ἔκρηξη (ραδιενέργεια, καπνοί, πυρηνικὴ τέφρα κ.λπ.) θὰ σθῆσει ἡ ζωὴ ἑκατομμυρίων ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων καθὼς καὶ ἄλλων εἰδῶν πὺδ συνθέτουν τὴν πανίδα καὶ τὴ χλωρίδα.

Κάνοντας τίς σκέψεις αὐτὰς τίς τόσο ἐφιαλτικῆς, δὲν μένει παρὰ νὰ λογχίζουμε ὄλοι, σ' ὅποιο σημεῖο τῆς ἀόρουγειοῦ κι ἂν κατοικοῦμε, τὸν ἑαυτὸ μας, μὲ τὸ ἀκόλουθο ἐρώτημα:

— Πόσοι πράγε θὰ περισσέφουν ζωντανοί — ὕστερ' ἀπ' τὸ πυρηνικὸ χάος — γιὰ νὰ θρηγήσουνε τοὺς πεθαμένους;...

Δύσκολο νὰ τὸ πιστέψεις.

ΣΤΗ ΜΗΛΙΑ Μεισόθου κατοικεῖ ἕνας 36χροнос θσοκός. Ὁ Γιάννης Χασιώνης. Ἀπόφοιτος εἶναι τοῦ Δημοτικῶ καὶ σχεδὸν τυφλός. Αὐτὸ βέβαια δὲν εἶναι «εἶδησις», ὅπως θὰ ἔλεγε βετεράνος δημοσιογράφος. Ἡ συνέχεια ὅμως εἶναι ὅπως ὅποτε καταπληκτικὴ. Ὁ Γ.Χ. γνωρίζει «ἀπ' ἔξω» ὀλόκληρο τὸ κείμενο τῆς Κ. Διαθήκης! Ἡ γνώση του δὲν σιηρίζεται σὲ μνημοτεχνικὴ. Εἶναι «κἀτοχος» τοῦ Ἱ. Κειμένου καὶ εἶναι σὲ θέση ν' ἀρχίσει τὴν ἀπαγγελία ἀπὸ κάθε σημεῖο καὶ νὰ ἐνημερώσει τὸν ἀκροατὴ γιὰ τὸν ἀριθμὸ κεφαλαίων, τοὺς στίχους καὶ τίς παραπομπὰς. Δίχως μάλιστα νὰ ἔχει γνώση ἀρχαίων ἑλληνικῶν, ἐρμηνεύει κατὰ θανυμάσιο καὶ πρωτότυπο πολλὰς φορὰς τρόπο, τὸ Ἱ. Κείμενο.

Ἀναδημοσιεύουμε μικρὰ ἀποσπάσματα ἀπὸ συνέντευξη πὺδ παραχώρησε σὲ συντάκτη ἐφημερίδας.

ΕΡ: Πῶς σοῦ ἤρθε ἡ σκέψη νὰ ἀποστηθίσεις τὸ κείμενο;

ΑΠ: Ἦταν τόση ἡ χαρὰ πὺδ ἔνοιωθα ὅταν διὰ

βαζα πὺδ ἤθελα νὰ τὴ διαβάξω κάθε ὥρα καὶ κάθε στιγμή. Γι' αὐτὸ πῆρα τὴν ἀπόφαση νὰ τὴ μάθω ἀπ' ἔξω. Γνώριζα πὺς κάποια μέρα δὲν θὰ μπορῶ πὰ νὰ βλέπω.

ΕΡ: Πόσο κράτησε ἡ προσπάθειά σου;

ΑΠ: Κράτησε δύομιση χρόνια.

ΕΡ: Αὐτὸ πὺδ πέτυχες τὸ ἀποδίδεις σὲ δικές σου δυνάμεις ἢ σὲ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ;

ΑΠ: Πρῶτα σὲ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ γιὰ τὸ ὅπως λέει ὁ Χριστός: «χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν»...

ΕΡ: Σὲ πόσες ὥρες ὀλοκληρώνεις τὴν ἀνάγνωση τοῦ κειμένου;

ΑΠ: Σὲ 14 ὥρες χωρὶς καμμιὰ διακοπή.

ΕΡ: Πῶς βλέπεις τοὺς σύγχρονους χριστιανοὺς σὲ πόλεις;

ΑΠ: Στενοχωροῦμαι ὅταν μοῦ λένε ὅτι δὲν διαβάξουν τὴν Κ. Διαθήκη ἢ διαβάξουν ἕνα κεφάλαιο τὴν ἡμέρα. Ὁ πραγματικὸς χριστιανὸς πρέπει νὰ διαβάξει συνεχῶς τὴν Ἀγ. Γραφή.

Αὐτὸ τὸ σχόλιο «ἀφιερώνεται» σ' ἐκείνους πὺδ σαρκάζουν τὴν ἔννοια τοῦ θαύματος ἢ σὲ τὴν καλύτερη περίπτωση ἀμφισβάλλουν πὺς γίνονται «θαύματα σὲς μέρες μας».

Ὁ ΟΗΕ ἀσχολεῖται μὲ τὰ ναρκωτικά.

ΜΠΟΡΟΥΜΕ νὰ αἰσιοδοξοῦμε. Κι ἂν ἐκ συστήματος διακατεχόμαστε ἀπὸ πεσοπισμὸ γιὰ τὸ σῆμερα καὶ τὸ αὔριο τῆς κοινωρίας, ἄς... θελήσουμε νὰ δοῦμε τίς ἀκτίνες ἐλπίδας πὺδ διαχέονται, εὐτυχῶς ἀσταμάτητα.

Μιὰ ἀπ' αὐτὰς ἐκπέμφθηκε σὲς ἀρχὰς τοῦ ἔτους πὺδ διανύουμε, ὅταν ὁ ΟΗΕ καταδίκασε ἐπίσημα — γιὰ πρώτη φορὰ — τὰ ναρκωτικά. Μὲ τὸ ἐγγραφὸ του ὁ διεθνὴς ὀργανισμὸς ζητᾷ διεθνή συνθήκη μὲ σκοπὸ νὰ χαρακτηριστεῖ τὸ ἐμπόριο τῶν ναρκωτικῶν «ἔγκλημα κατὰ τῆς ἀνθρωπότητος».

Διαβάξουμε σὲν Τύπο: «Ἀκόμη καὶ χῶρες πὺδ κατεδίωκαν τοὺς ἐμπόρους τῶν ναρκωτικῶν, ἄφηναν ἐλεύθερη τὴν καλλιέργεια τεραστίων ἐκτάσεων μὲ τὴν περιφρημὴ «παπαρούνα» ἀπὸ τὴν ὁποία συνάξονται ναρκωτικά. Παίξεται δηλ. ἕνα παιγνίδι ἐγκληματικὸ, ὅπου μερικοὶ ἀφελεῖς καταδικάζονται σὲ ἰσόβια δεσμά, ἐνῶ τὰ συμφέροντα τῶν μεγάλων καὶ πονηρῶν ἀυξάνονται περισσώτερο».

Ἀπαραίτητη ἐπομένως καὶ πολὺτιμη ἢ ἐπίσημη θέση τοῦ ΟΗΕ. Μποροῦμε νὰ αἰσιοδοξοῦμε. Ἀλλὰ καὶ νὰ μὴ πάψουμε νὰ ἐπαρρηνοῦμε χρειάζεται.

ΟΙ «ΝΕΕΣ ΑΙΡΕΣΕΙΣ» ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΒΟΥΛΗ*

Τοῦ π. ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΥ

Δρ. Θεολ., Δρ. Φιλοσ., Γραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Καταλήγοντας τὸ «Ψήφισμα» «θεωρεῖ ὅτι πρέπει νὰ ἐπιδιωχθῆ κοινὴ δρᾶσι καὶ στὸ πλαίσιο τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης καὶ ζητεῖ συνεπῶς ἀπὸ τῆς κυβερνήσεως τῶν κρατῶν - μελῶν νὰ μεσολαβήσουν γιὰ τὴν ἐπεξεργασία ἀναλόγων συμφωνιῶν τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης, πού θὰ παράσχουν στὸ ἄτομο μιὰ ἀποτελεσματικὴ προστασίη ἀπὸ τῆς ἐνδεχόμενης μηχανογραφίης αὐτῶν τῶν ὀργανώσεων καὶ ἀπὸ τῆ φυσικῆ καὶ ψυχολογικῆ πίεσι πού ἀσκοῦν».

Γ

Η ΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Συνοψίζοντας τὰ λεχθέντα υπογραμμίζουμε τὸ γεγονός ὅτι ἡ Εὐρωβουλή, πιεζόμενη ἀπὸ τὴν κατακραυγὴ τῶν οἰκογενειῶν σὲ πανευρωπαϊκὴ κλίμακα, οἱ ὁποῖες ἐπληγγραν ἀπὸ τῆς ἀκραίης αἵρέσεως, υἱοθέτησε τὴν ἀποψὶ πὼς οἱ ὀργανώσεις αὐτὲς ἀπειλοῦν βασικὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα. Αὐτὸ ὁδήγησε τὸ Σῶμα νὰ υπογραμμίσῃ ὅτι εἶναι ἀπαραίτητὴ ἡ συνεργασία μεταξὺ τῶν κρατῶν μελῶν καὶ στὰ πλαίσια τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης γιὰ τὴν πῶ ἀποτελεσματικὴ ἀντιμετώπισι τῆς καταστάσεως.

Ἀπὸ ἐλληνικῆς πλευρᾶς ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο ἔλαθε ἐπιφυλακτικὴ θέσι καὶ ἐδήλωσε ὅτι «δὲν ἐμπλέκεται ἄμεσα μὲ τὸ ἀνωτέρω θέμα».

Τὸ ζήτημα θὰ μπορούσε νὰ ἔχη πολλὰς ἐρμηγείας. Ἀσφαλῶς δὲν εἴμαστε σωστὰ ἐνημερωμένοι γιὰ τὸ ἔλο θέμα καὶ συνεχίζουμε νὰ τὸ θεωροῦμε «θρησκευτικὸ ζήτημα».

Σ' αὐτὸ τὸ θέμα δὲν εἶναι ἀσφαλῶς ἀμέτοχοι καὶ οἱ Ἕλληγες γονεῖς, οἱ ὁποῖοι ἀντιμετωπίζουν τὰ ἴδια προβλήματα μὲ τοὺς δυτικευρωπαϊκοὺς γονεῖς, οἱ ὁποῖοι ὀργανώθησαν καὶ ἐνημέρωσαν σωστὰ τὰ κοινοβουλία τῆς χώρας τῶν καὶ τὴν κοινὴ γνώμη. Φαίνεται πὼς καὶ οἱ Ἕλληγες γονεῖς θεωροῦν τὸ ζήτημα μόνο θρησκευτικὸ καὶ γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἀπευθύνονται κυρίως σὲ πρόσωπα τῆς Ἐκκλησίας καὶ στὸ ἐπὶ τῶν αἵρέσεων Γραφεῖον τῆς Ἐκκλησίας, τὸ ὁποῖον ὅμως δὲν διαθέτει τὴν στοιχειώδη ὑποδομὴ γιὰ νὰ προσφέρῃ οὐσιαστικὴ συμπαράστασι.

Εἶναι πραγματικὰ θλιβερό νὰ διαπιστώνῃ κανεὶς τί ἄγνοια ἔχουν οἱ ἀρμόδιοι κρατικὲς ὑπηρεσίαι σὲ θέματα πού παρουσιάζονται μὲν ἐξωτερικὰ ὡς «θρησκευτικὰ ζήτῃματα», ὅμως ἀπειλοῦν ἀκόμη καὶ αὐτὴ τὴν ὑπόστασι τοῦ ἔθνους. Ἀπόδειξι: ὁ διορισμὸς στὰ σχολεῖα μας διδασκάλων χωρὶς καθόλου νὰ ἐξετάζεται ἂν αὐτοὶ ἀνήκουν σὲ κοινωρικὰ καὶ ἐθνικὰ ἐπικίνδυνες αἵρέσεις, ἡ παρο-

χὴ ἀτελείας χάρτου γιὰ λόγους ἴσης μεταχειρίσεως καὶ ἡ πρόσφατὴ ἀπόφασι τοῦ Σ.τ.Ε. γιὰ διορισμὸ λιμενοφυλάκων - μελῶν ποικιλιωνύμων αἵρέσεων.

Τὰ «κρίτηρια» τῶν ξένων κυβερνήσεων στὰ ἴδια θέματα εἶναι διαφορετικὰ, γιὰτι διαφορετικὲς εἶναι καὶ οἱ «πληροφορίες» σχετικὰ μὲ τὸν ἐθνικὸ κίνδυνο πού προέρχεται ἀπὸ τὴν συστηματικὴ προσπάθεια τῶν αἵρέσεων πρὸς ὑπονόμισι τῶν κρατικῶν ὑπηρεσιῶν. Ἀλλὰ γιὰ τὸ θέμα αὐτὸ θὰ μιλήσουμε σὲ ἄλλο σημείο.

Ἐδῶ θέλουμε μόνο νὰ πληροφορήσουμε ὅτι ὑπάρχει πάντοτε ὁ κίνδυνος νὰ πέσουμε θύμα: οἱ «πληροφορίες» μας νὰ προέρχονται ἀπὸ τῆς ἴδης τῆς ὀργανώσεως τῆς ὁποῖαι πρέπει νὰ καταπολεμήσουμε, μέσω τῶν ἀνθρώπων τῶν, οἱ ὁποῖοι ἔχουν εἰσχωρήσει: σὲ διάφορες θέσεις στὴν κρατικὴ μηχανή: τὰ λεγόμενα «κρυφὰ μέλη», ὅπως τὰ χαρακτηρισρίζουν ξένοι εἰδικοί. Γι' αὐτὸ καὶ οἱ ξένες κυβερνήσεις φροντίζουν νὰ ἀπολύουν ἀμέσως τέτοιους ἀνεπιθύμητους «συνεργάτες» ἀπὸ τῆς κρατικῆς ὑπηρεσίας, μὲ τῆς ἀποκαλυφθεῖ ἡ ταυτότητά τους, δηλαδή ἡ ἰδιότητα τοῦ μέλους σὲ ἀκραία αἵρεσι, χωρὶς νὰ φοβοῦνται: ὅτι «θὰ ξεσηκωθῆ ἡ παγκόσμια κοινὴ γνώμη».

Ποῖες εἶναι τώρα οἱ ὑποχρεώσεις μας, μετὰ τὴν ὑπογραφή ἐκ μέρους μας τοῦ «Ψήφισματος» τῆς Εὐρωβουλῆς;

Πρέπει νὰ παραδεχθοῦμε πὼς οἱ αἵρέσεις αὐτὲς ἀπειλοῦν τὸ ἄτομο, τὴν κοινωνία, τὸ κοινωνικὸ σύνολο. Πρέπει νὰ θέσουμε σὲ κίνησι: ὅλες τῆς ἀπαραίτητες διαδικασίαι γιὰ τὴν ὀρθὴ ἐνημέρωσι τῶν ὑπουργῶν Ἐσωτερικῶν, Δικαιοσύνης καὶ Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν. Ὅταν θὰ συνέλθουν τὰ ἀρμόδια «Συμβουλία Ὑπουργῶν» τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου γιὰ νὰ συζητήσουν τὰ θέματα στὰ ὁποῖα ἀναφέρεται τὸ «Ψήφισμα», οἱ ἀρμόδιοι Ἕλληγες Ὑπουργοὶ πρέπει νὰ γνωρίζουν καλῶς τὰ προβλήματα πού δημιουργοῦνται διὰ τῆς δραστηριότητος τῶν αἵρέσεων αὐτῶν στὴν Ἑλλάδα. Ἄν αὐτὸ δὲν συμβῆ, θὰ ἐκτεθῆ ἡ χώρα μας, γιὰτι οἱ ξένες κυβερνήσεις ἔχουν ἤδη προχωρήσει στὴν ἐρευνα τοῦ ζητήματος μὲ ποικίλους τρόπους καὶ γνωρίζουν ἴσως καλλίτερα ἀπὸ μᾶς τί γίνεται στὴν χώρα μας.

Γιὰ παράδειγμα ἀναφέρουμε πρόσφατο διεθνὲς συνέδριο πού συνεκλήθη μὲ χρηματοδότησι τῆς γερμανικῆς κυβερνήσεως στὴ Βόννη. Ἡ συμμετοχὴ ἦταν πανευρωπαϊκὴ. Μεταξὺ τῶν εισηγητῶν ἦτο καὶ ὁ κ. Cottrell παρευρέθησαν καὶ ἐκπρόσωποι ὀργανώσεων γονέων ἐξ Ἀμερικῆς.

(Συνεχίζεται)

Ο Ι.Σ.Κ.Ε. ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΟΥ «ΑΒΕ ΜΑΡΙΑ»

Ο «Ίερός Σύνδεσμος Κληρικῶν Ἑλλάδος» ἐξέφρασε ἔντονη διαφωνία μὲ τὴν ἀποψη τῆς ἀρμοδίας ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ εἰσαγγελέως ὅτι ἡ κινηματογραφικὴ ταινία — πού προσβάλλεται στὴν Ἀθήνα — μὲ τίτλο «Ἄβε Μαρία» δὲν προκαλεῖ τὸ θρησκευτικὸ συναίσθημα.

Σὲ τηλεγράφημά του πρὸς τὴν Ἱερά Σύνοδο καὶ τοὺς ἀρμοδίους ὑπουργοὺς τονίζουμε ὅτι ἡ ταινία «Θίγει τὸ ἀειπάρθενον τῆς Θεοτόκου» καὶ προσβάλλει τὴ διδασκαλία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, παρακαλοῦν δὲ νὰ ληφθοῦν «τὰ δέοντα μέτρα».

Η ΛΗΞΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Στις 5 Μαΐου, Κυριακὴ τοῦ Παραλύτου, ἔληξαν ἐφέτος τὰ μαθήματα τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, μετὰ ἀπὸ σχετικὴ ἀπόφαση τῆς Διοικούσης Ἱεραῶν Συνόδου καὶ τὴν ὑπ' ἀρ. 2407) 5.485 ἐγκύκλιό της πρὸς τοὺς Σεβ. Μητροπολίτες τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἡ ἡμερομηνία αὐτὴ καθορίστηκε γιὰ τὸ ἐφέτος λήγουν ἐνωρίτερα τὰ μαθήματα στὰ Λύκεια.

Στὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα ὁργανώθηκαν ἑορταστικὲς ἐκδηλώσεις, διανεμήθηκαν σ' ὅλους τοὺς μαθητὲς τὰ ἀπὸ τὴν Ἀποστολικὴ Διακονία ἐκτυπωθέντα εἰδικὰ ἀναμνηστικὰ φυλλάδια καί, στοὺς ἀποφοιτήσαντες, ἔντυπα ἀπολυτήρια.

«ΕΝΘΥΜΙΑ»
ΜΕ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ

Ἰδιαίτερα πρέπει νὰ ἐξαρθεῖ τὸ γεγονός ὅτι ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία ἐτοίμασε καὶ ἐφέτος τρία καλαίσθητα κι εὐσύνοπτα φυλλάδια πού διανεμήθηκαν στοὺς κατηχητόπαιδες κατὰ τὴν λήξη τῶν μαθημάτων. Πρόκειται γιὰ τὰ ἐξῆς:

α. «Ἁγίος Ἰωάννης ὁ Ρωσός» (σελ. 32), τοῦ ἀρχιμ. κ. Νικολάου Ι. Πρωτοπαπᾶ, μὲ σκοπὸ «νὰ γίνει γνωστὴ, ὅσο τὸ δυνατό σ' εὐρύτερη κλίμακα ἡ προσωπικότητά του

Τοῦ κ. Εὐαγγέλου Π. Λέκκου

θεοφόρου Ἰωάννου καὶ ν' ἀνακαλύψει κάθε νέος στὴν ὑποδειγματικὴ μορφή του τὸν τέλειο τύπο τοῦ χριστιανοῦ νέου». (Ἐνθύμιο Κατωτέρου Κατηχητικοῦ).

β. «Ἐνας ρεπόρτερ ἀναφέρει» (σελ. 40), τοῦ κ. Μανώλη Μελινοῦ, μὲ ἐπιλογή θεμάτων ἀπὸ τὴν καθημερινὴ πραγματικότητα, «πού ὅλοι — μικροὶ καὶ μεγάλοι — ζοῦμε καὶ ἀντιμετωπίζουμε στὸ δρόμο, στὸ ἀεροπλάνο, στὸ νοσοκομεῖο, στὸ σπῆτι, στὸ πλοῖο...». 25 θέματα ἐπιλεγμένα προσεκτικὰ καὶ δοσμένα μὲ ὕφος δημοσιογραφικὸ. (Ἐνθύμιο Μέσου Κατηχητικοῦ).

γ. «Υπάρχουν ἐξωγήινοι;» (σελ. 40), τοῦ κ. Ἰωάννου Γ. Κωστώφ. Ἐξετάζεται τὸ θέμα ἀπὸ χριστιανικῆς ἐπόψεως καὶ δίδεται τεκμηριωμένη ἀπάντηση στὸ ἐνδιαφέρον ἐρώτημα, γιὰ τὸ «πολλοὶ φοβοῦνται ὅτι ἡ τυχὸν ὑπαρξὴ λογικῶν ὄντων καὶ ἐκτὸς τῆς γῆς, κλονίζει τὸ κύρος τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἀφοῦ αὐτὴ μιλά γιὰ τὴ δημιουργία ἔλλογων προσωπικότητων «μόνο» στὴ γῆ». (Ἐνθύμιο Ἀνωτέρου Κατηχητικοῦ).

ΕΚΔΡΟΜΗ ΣΤΗΝ
ΚΑΠΠΑΔΟΚΙΑ

Ὁ Σύλλογος «Οἱ φίλοι τοῦ Ἁγίου Ὁρους» ἐπαναλαμβάνει, μετὰ τὶς ἐκλογὲς τοῦ Ἰουνίου, προσκυνηματικὴ ἐκδρομὴ στὴν Καππαδοκία, (μὲ ἐπίσκεψη στὶς ἐκκλησίες τῶν θράχων καὶ τὶς ὑπόγειες πόλεις).

Ἡ μετάβαση Ἀθήνα - Κωνσταντινούπολη καὶ ἡ ἐπιστροφή Σμύρνη - Ἀθήνα θὰ γίνῃ ἀεροπορικῶς. Ἡ διαδρομὴ Κωνσταντινούπολη - Ἀγκυρα σιδηροδρομικῶς καὶ ἡ λοιπὴ ἐκδρομὴ μὲ πούλμαν.

Περισσότερες πληροφορίες μποροῦν νὰ ζητηθοῦν οἱ ἐνδιαφερόμενοι στὸ ΤΙΝΑ TRAVEL, Καρ. Σερβίας 7 — Σύνταγμα. (Τηλ. 323 1362, 322 5408).

● Στις 8 Μαΐου ὁ Σύλλογος ὀργάνωσε διάλεξη στὴν αἴθουσα τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας Ἀθηνῶν, μὲ ὀμιλητὴ τὸν

Σεβ. Μητροπολίτη Σερρών καὶ Νιγρίτης κ. Μάξιμο καὶ θέμα «Μοναχισμὸς καὶ Ἀνάσταση».

ΑΞΙΟΛΟΓΟ
ΕΝΟΡΙΑΚΟ ΔΕΛΤΙΟ
ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΟ
ΣΤΟΝ ΑΓ. ΚΟΣΜΑ

Ὁ Ἱερός Ναὸς τοῦ Ἁγίου Δημητρίου Σερρών ἐκδίδει ἀξιόλογο περιοδικὸ δελτίο, μὲ τίτλο «ΕΝΟΡΙΑΚΟ», πού συντάσσεται ἀπὸ ἐπιτροπὴ τοῦ Ἐνοριακοῦ Κέντρου καὶ διευθύνεται ἀπὸ τὸν Ἱερέα κ. Χρήστο Μάνθο.

Πλουσιώτατο εἶναι τὸ περιεχόμενο τοῦ 5ου τεύχους, πού ἀφιερώνεται στὸν ἅγιο Κοσμᾶ τὸν Αἰτωλό. Σημειώνουμε, ἀνάμεσα στὰ περιεχόμενα: Ὁ Πατροκοσμᾶς καὶ ἡ παιδεία τοῦ Γένους (Νικ. Μαλαμοῦδη, λυκειάρχης), Ὁ Ἅγιος Κοσμᾶς καὶ ὁ Διαφωτισμὸς (Β.Κ.), Ὁ Κοσμᾶς Αἰτωλὸς καὶ οἱ Βενετοὶ (Σ. Κονταξῆ, θεολόγος), Νεοελληνικὴ Παιδεία καὶ Ὁρθόδοξη ἀγωγή (ἀρχιμ. Βασιλείου, ἡγουμένου Ἱ. Μ. Σταυρονικήτα). Διδαχὲς τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ. Στὸ τεῦχος ὑπάρχει καὶ ἡ συνήθης ὕλη.

★

ΝΕΟΙ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ
ΤΟΥ ΤΑΚΕ

— Χατζέλης Ἰω., ἱερέυς, Δ) 7, ἔτη ὑπηρεσίας 35, σύνταξη 30.438, οἰκ. ἐπίδ. 1.816, ἐφάπαξ 584.473.

— Σημαντηράκης Δημ., ἱερέυς, Β) 4, ἔτη ὑπηρεσίας 35, σύνταξη 38.490, οἰκ. ἐπίδ. 1.816, ἐφάπαξ 660.517.

— Παπαγεωργίου Χαρ., ἱερέυς, Γ) 6, ἔτη ὑπηρεσίας 35, σύνταξη 32.347, οἰκ. ἐπίδ. 1.816, ἐφάπαξ. 592.377.

— Γιαννακόπουλος Χαρ., ἱερέυς, Β) 4, ἔτη ὑπηρεσίας 35, σύνταξη 38.490, ἐφάπαξ 642.471.

— Σάρλας Ἀθ., ἱερέυς, Β) 4, ἔτη ὑπηρεσίας 35, σύνταξη 38.490, οἰκ. ἐπίδ. 1.816, ἐφάπαξ 655.928.

Στις παραπάνω συντάξεις χορηγήθηκε ἀύξηση 5ο) ἀπὸ 1.9.84.